

TM hf.

Ársreikningur samstæðunnar 2019

TM hf.
Síðumúla 24
108 Reykjavík

Kt. 660269-2079

Efnisyfirlit	bls.
Skýrsla og yfirlýsing stjórnar og forstjóra	3
Áritun óháðs endurskoðanda	6
Rekstrarreikningur og yfirlit um heildarafkomu	9
Efnahagsreikningur	10
Eiginfjárfirlit	11
Sjóðstreymisyfirlit	12
Efnisyfirlit skýringa	13
Skýringar	14
Ársfjórðungayfirlit (óendurskoðað)	46
Viðaukar (óendurskoðað)	48

Skýrsla og yfirlýsing stjórnar og forstjóra

Meginstarfsemi félagsins

Samstæðuársreikningurinn samanstendur af ársreikningi TM hf. (móðurfélags) og dótturfélaga þess, Líffryggingamiðstöðvarinnar hf., TM tryggingar hf., Íslenskrar endurtryggingar hf. og TM fjár ehf., sem vísað er til í heild sem „samstæðunnar“. Tilgangur samstæðunnar er að hafa með höndum hvers konar váttrygginga- og fjárfestingastarfsemi.

Rekstur og fjárhagsleg staða 2019

Samkvæmt rekstrarreikningi nam hagnaður af rekstri samstæðunnar 1.866 millj. kr. Tekjur samstæðunnar námu 19.182 millj. kr. á árinu. Meðalfjöldi ársverka voru 123. Eignir samstæðunnar í árslok námu 41.354 millj. kr., skuldir í árslok námu 24.003 millj. kr. og eigið fé í árslok 2019 var 17.351 millj. kr. samkvæmt efnahagsreikningi. Eiginfjárlutfall samstæðunnar var 42% í árslok og gjaldþolshlutfall 2,18.

Ráðstöfun hagnaðar

Stjórn félagsins leggur til að ekki verði greiddur arður á árinu 2020 (2019: 1 kr. í arð af hverjum hlut). Á árinu 2019 nam arðgreiðslan 700 millj. kr. sem samsvaraði 5% af eigin fé og 4% af markaðsvirði hlutafjár í lok árs 2018.

Hlutfé

Skráð hlutfé félagsins nam í árslok 772 millj. kr. og var aukið um 94 millj. kr. á árinu 2019. Hlutféð er í einum flokki sem skráður er á Nasdaq OMX Nordic Exchange. Allir hlutir njóta sömu réttinda.

Hlutfé félagsins skiptist í árslok á 794 hluthafa, en þeir voru 802 í ársbyrjun og fækkaði því um 8 á árinu. Tíu stærstu hluthafar félagsins í árslok og hlutfallsleg eign þeirra er eftirfarandi:

Hluthafi:	Eignarhlutur í þús. kr.	Eignarhlutur í %
Stoðir hf.	76.978	9,97
Gildi líffeyrissjóður	71.388	9,25
Lífeyrissjóður verslunarmanna	63.964	8,29
Íslandsbanki hf.	57.699	7,47
Lífeyrissj.starfsm.rikk. A-deild	54.750	7,09
Birta líffeyrissjóður	51.052	6,61
Lansdowne IcaV, Lansdowne Euro	45.052	5,84
LF Miton UK, Multi Cap Income	34.754	4,50
Stefnir - ÍS 15	29.165	3,78
Stapi líffeyrissjóður	26.922	3,49
	<hr/>	<hr/>
Aðrir hluthafar	511.724	66,29
Heildar útgefið hlutfé	260.169	33,71
	<hr/>	<hr/>
	771.893	100,00

Frekari upplýsingar um hlutfé eru í skýringu 30 og á heimasíðu félagsins, www.tm.is.

Stjórnarhættir

Við stjórnarhætti TM er fylgt lögum um hlutfélög nr. 2/1995, lögum um váttryggingastarfsemi nr. 100/2016 og leiðbeiningum um stjórnarhætti fyrirtækja sem Viðskiptaráð Íslands, Nasdaq Iceland hf. og Samtök atvinnulífsins hafa gefið út, síðast í maí 2015. Félagið vikur þó frá þeim fyrirmælum leiðbeininganna um að hluthöfum skuli gert kleift að taka þátt í hluthafafundi rafrænt, að hluta til eða fullu, þ.m.t. greiða atkvæði án þess að vera á staðnum. Miðað við stærð og samsetningu hluthafahóps félagsins hefur ekki þótt ástæða að víkja frá núverandi fyrirkomulagi. Hluthöfum er í staðinn veittur kostur á að greiða atkvæði bréflaga eins og hlutfélagalög áskilja. Tilnefningarnefnd var komið á með samþykki hluthafafundar í október 2018. Tilvísadur lagabálkar eru m.a. aðgengilegir á vef Alþingis, alþingi.is og leiðbeiningar um stjórnarhætti eru aðgengilegar á vef Viðskiptaráðs, vi.is. Auk þess byggjast stjórnarhættir félagsins á ýmsum stefnum og innri reglum sem það hefur sett sér svo sem samþykktum félagsins, starfsreglum stjórnar, endurskoðunarnefndar og starfskjaranefndar en þessar reglur eru allar aðgengilegar á vef félagsins, tm.is. TM hefur fengið viðurkenningu sem fyrirmyndarfyrirtæki í góðum stjórnarháttum frá Rannsóknarmiðstöð um stjórnarhætti við Háskóla Íslands.

Samsetning stjórnar og varastjórnar félagsins skal fullnægja þeim kröfum hlutfélagalaga að tryggt sé að hlutfall hvors kyns í stjórn sé ekki lægra en 40%. Í aðalstjórn sitja tvær konur og þrír karlar og í varastjórn karl og kona. Þá skal tilnefningarnefnd í tillögu sinni að tilnefningu frambjóðenda til stjórnarsetu m.a. líta til þess að hún beri með sér fjölbreytni og breidd í hæfni, reynslu og þekkingu og þannig að kynjahlutföll í stjórn séu sem jöfnust. Stjórn hefur ekki að öðru leiti sett sér stefnu um fjölbreytileika í stjórnun félagsins. Frekari upplýsingar um stjórn og stjórnháttayfirlýsingu er að finna í viðauka ársreikningsins.

Skýrsla og yfirlýsing stjórnar og forstjóra, frh.:

Hugsum í framtíð

Í takt við samfélagsbreytingar hefur þjónusta TM við viðskiptavinum sína gjörbreytt á þeim tíma sem félagið hefur starfað. Þarfir og aðstæður fólks eru misjafnar, taka sifeldum breytingum og þjónustan verður að taka mið af því. Helsta áskorun TM snýr í dag að þeim miklu breytingum sem orðið hafa vegna örra tækniframfara. Tölvu- og snjallsímaþróunin hefur þegar umbylt mörgu í daglegu lífi á skömmum tíma og viðskipti og þjónusta færast í síauknum mæli yfir á þann vettvang. Neytendur verða sifellt kröfuharðari og ætlast til þess að fyrirtæki mæti þeim með viðeigandi lausnum á réttum tímupunkti. Við hjá TM gerum okkur grein fyrir því að nýsköpun er lykillinn að því að kröfum framtíðarinnar verði mætt. Það er okkar hlutverk að mæta viðskiptavinum okkar með nýjar lausnir og þjónustuleiðir sem uppfylla kröfur þeirra. Markmið TM er að bjóða upp á vörur og þjónustu sem fer fram úr væntingum viðskiptavina og styrkir tengslin við þá með viðtækara þjónustuframboði en áður. Á skömmum tíma hefur félagið hleypt af stokkunum snjallsímaforriti fyrir viðskiptavinum sínum, greiningartækinu Launavernd TM og vefsölu einstaklingstrygginga sem á sér enga hliðstæðu á íslenskum váttryggingamarkaði og þó víða væri leitað. Nýlega var opnuð ný þjónusta, Toyota og Lexus ökutækjategyggingar, í samvinnu við Toyota á Íslandi sem byggir á stafrænum þjónustuleiðum TM. TM hefur þannig tekið af skarið sem leiðandi váttryggjandi í stafrænum lausnum fyrir sína viðskiptavinum og undirstrikað þann ásetning að vera það félag sem hugsar í framtíð.

Áhættustýring

Öflug áhættustýring gerir félagið betur í stakk búið til að takast á við og minnka líkur á óvæntum atburðum sem komið geta í veg fyrir að félagið nái markmiðum sínum. Samhæfð áhættustýring TM starfar skv. áhættustýringarstefnu sem samþykkt er af stjórn. Í stefnunni er áhættustýringarferli félagsins skilgreint en þar koma fram hlutverk og verkefni. Stjórn og stjórnendur stýra áhættu félagsins í samræmi við áhættuvilja TM sem inniheldur áhættumörk sem félagið stefnir á að vera innan. Áhættustýring fylgist með og mælir áhættu og upplýsir stjórn félagsins í ársfjórðungslegum áhættuskýrslum um hvort áhættutaka og gjaldþol er innan áhættumarkna stjórnar.

Innra eftirlitskerfi félagsins byggist á skýru stjórnskipulagi með aðgreiningu starfa og leiðbeiningum ásamt stjórnkerfi upplýsingaöryggis, allt undir eftirliti innri endurskoðenda. Innra eftirlit miðar að því að tryggja að félagið vinni sem best að rekstrarmarkmiðum sínum og öðrum markmiðum um starfsemi, að allar upplýsingar séu réttar og að fylgt sé gildandi löggjöf í starfsemi félagsins.

Samfélagsleg ábyrgð

Stefna TM um samfélagsábyrgð felur í sér þrjár meginstöðir: Forvarnir, persónuvernd og upplýsingaöryggi og stuðning við vaxtarbrodda samfélagsins. Hlutverk TM er að þjóna einstaklingum, fyrirtækjum og stofnunum með aðstoð við að vera rétt tryggð og koma lífi þeirra og starfsemi fljótt á réttan kjöl eftir áföll. Starfsmenn TM og stjórn félagsins telja að með því að hafa samfélagslega ábyrgð að leiðarljósi í störfum sínum minnki þeir verulega líkur á því að félagið verði fyrir áföllum sem hafi skaðleg áhrif á ímynd þess og orðspor. Samfélagsleg ábyrgð er leiðarljós í daglegri ákvarðanatöku og þannig má hafa jákvæð áhrif á samfélagið, bæta nýtingu auðlinda, auka þekkingu og lækka kostnað. Skýrt leiðarljós um samfélagsábyrgð styður jafnframt við gildi félagsins um heiðarleika og sanngirni.

TM hefur undirritað yfirlýsingu Festu og Reykjavíkurborgar um loftslagsmál og sett sér markmið í þeim efnum til 2030. Markmið félagsins er að minnka kolefnisfótspor sitt um a.m.k. 34% og auka flokkun úrgangs í 80% á tímabilinu. TM hóf skipulegar umhverfismælingar á árinu 2015 en kolefnisfótspor félagsins á árinu 2019 var 1,24 tonn á hvert stöðugildi (2018: 1,34 tonn).

Meginmarkmið starfsmannastefnu TM er að félagið hafi á að skipa hæfu, heiðarlegu og framsæknu starfsfólki, og að TM veiti starfsfólki sínu sem best skilyrði til að sinna þeim verkefnum sem störf þeirra krefjast og möguleika til þess að vaxa og dafna í starfi. Skýr starfsmannastefna styður félagið í að veita og viðhalda framúrskarandi þjónustu til viðskiptavina og samstarfsfélaga. Hjá TM leggja allir sitt af mörkum til að skapa góðan starfsanda. Það er stefna TM að starfsmönnum líði vel á vinnustað þar sem þeir eru virkir þátttakendur og mæta stuðningi og sanngirni. Samskipti og framkoma starfsmanna einkennist af heiðarleika, virðingu og trausti. Vinnustaðargreiningar eru framkvæmdar reglulega og er markvisst unnið úr niðurstöðum þeirra í því skyni að auka starfsánægju. TM leggur ríka áherslu á kynjajafnrétti og jafnréttismál eru meðal forgangsráða í þróun og framtíðarsýn félagsins. Hver starfsmaður skal metinn á eigin forsendum óháð kynferði og öll mismunun er óheimil innan félagsins í hvaða formi sem hún birtist. TM hefur haft jafnlaunavottun frá árinu 2014 og var með fyrstu fyrirtækjum til að fá viðurkenningu Jafnréttisvísis Capacent. Nánari grein er gerð fyrir ófjárhagslegum mælikvörðum í viðauka um samfélagslega ábyrgð.

Skýrsla og yfirlýsing stjórnar og forstjóra, frh.:

TM undirritar samning um kaup á Lykli fjármögnun

Þann 21. júlí sl. gekk TM hf. til einkaviðræðna við Klakka ehf., eiganda Lykils fjármögnunar hf. (Lykill), um kaup TM á öllum eignarhlutum í Lykli. Þeim viðræðum lauk þann 10. október sl. með undirritun samnings um kaup á 100% hlutafjár í Lykli. Kaupverðið er 9.250 m.kr. auk hagnaðar Lykils á árinu 2019, sem TM greiðir seljanda.

Þann 7. janúar 2020, var lokið við kaupin með greiðslu kaupverðsins, að undanskildu því sem nemur hagnaði Lykils árið 2019 og Lykill er því orðinn hluti af samstæðu TM á árinu 2020.

Kaupin á Lykli eru í samræmi við stefnu TM og eftirleiðis mun starfsemi félagsins skiptast í þrjár jafn mikilvægar stoðir, váttryggingar, fjármögnun og fjárfestingar. Starfsemi Lykils verður færð í höfuðstöðvar TM að Síðumúla 24 og stefnt er að því að öll starfsemi verði komin þangað í lok febrúar. Sjá nánari upplýsingar í skýringu 46.

Skipulagsbreytingar

Þann 30. janúar s.l. kynnti TM nýtt skipurit hjá félaginu sem endurspeglar nýjar áherslur í samræmi við stefnu TM og markmið með kaupum á Lykli og mun gera TM kleift að sækja fram í fjölbreyttri og framsækinni fjármálaþjónustu fyrir viðskiptavinum samstæðunnar. Nýtt skipurit tók gildi 1. febrúar s.l.

TM hefur óskað eftir skiptingu á dótturfélagi þess TM fé ehf. til TM tryggingar hf. og síðar sameiningu TM fjár ehf. og móðurfélags og er beðið samþykkis yfirvalda. Þegar það liggur fyrir mun skiptingin gilda frá 30. september 2019.

Yfirlýsing stjórnar og forstjóra

Samstæðuársreikningur TM hf. er gerður í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla eins og þeir hafa verið staðfestir af Evrópusambandinu og viðbótarkröfur um upplýsingagjöf í samstæðureikningum félaga sem hafa verðbréf sín skráð á skipulegum verðbréfamarkaði.

Samkvæmt bestu vitneskju er það álit okkar að samstæðureikningurinn gefi glögga mynd af rekstrarafkomu samstæðunnar á árinu 2019, eignum, skuldum og fjárhagsstöðu hennar 31. desember 2019.

Jafnframt er það álit okkar að samstæðuársreikningurinn og skýrsla stjórnar og forstjóra geymi glögg yfirlit um þróun og árangur í rekstri samstæðunnar, stöðu hennar og lýsi helstu áhættuþáttum sem samstæðan býr við. Vísað er í skýringar 35-41 um áhættustýringu samstæðunnar.

Stjórn og forstjóri TM hf. hafa í dag farið yfir samstæðuársreikning félagsins fyrir árið 2019 og staðfesta hann með undirritun sinni. Stjórn og forstjóri leggja til við aðalfund félagsins að samþykkja ársreikninginn.

Reykjavík, 13. febrúar 2020

Stjórn:

Örvar Kærnested
Andri Þór Guðmundsson
Einar Örn Ólafsson
Kristín Friðgeirsdóttir
Ragnheiður Elfa Þorsteinsdóttir

Forstjóri:

Sigurður Viðarsson

Áritun óháðs endurskoðanda

Til stjórnar og hluthafa Tryggingamiðstöðvarinnar hf.

Álit

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi samstæðuársreikning Tryggingamiðstöðvarinnar hf. fyrir árið 2019. Samstæðuársreikningurinn hefur að geyma skýrslu stjórnar og yfirlýsingu stjórnar og forstjóra, rekstrarreikning og yfirlit um heildarafkomu, efnahagsreikning, eiginfjárfirlit, sjóðstreymisýfirlit og skýringar.

Það er álit okkar að samstæðuársreikningurinn gefi glögga mynd af afkomu samstæðunnar á árinu 2019, efnahag hennar 31. desember 2019 og breytingu á handbæru fé á árinu 2019, í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla eins og þeir hafa verið samþykktir af Evrópusambandinu, og að skýrsla stjórnar hafi að geyma þær upplýsingar sem þar ber að veita í samræmi við lög um ársreikninga komi þær ekki fram annars staðar í samstæðuársreikningnum.

Grundvöllur álits

Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla. Ábyrgð okkar samkvæmt stöðlunum er nánar útskýrð í kaflanum um ábyrgð endurskoðenda. Við erum óháð samstæðunni samkvæmt ákvæðum siðareglna sem gilda um endurskoðendur á Íslandi og varða endurskoðun okkar á ársreikningi samstæðunnar. Við uppfyllum jafnframt aðrar kröfur um starf okkar sem endurskoðendur í samræmi við ákvæði siðareglna.

Við teljum að við endurskoðunina höfum við aflað nægilegra og viðeigandi gagna til að byggja álit okkar á.

Lykilatriði endurskoðunarinnar

Lykilatriði endurskoðunarinnar eru þau atriði sem að okkar faglega mati höfðu mesta þýðingu í endurskoðun okkar á ársreikningi samstæðunnar árið 2019. Sem hluti af endurskoðun okkar á samstæðuársreikningnum voru þessi lykilatriði skoðuð sérstaklega. Við látum ekki í ljós sérstakt álit varðandi þessi lykilatriði, einungis er látið í ljós álit á samstæðuársreikningnum í heild.

Lykilatriði endurskoðunarinnar

Mat á tjónaskuld, þar með talið forsendur og útreikningar sem hún er byggð á.

Sjá nánar skýringu nr. 32 "Vátryggingaskuld"

Tjónaskuld er sú fjárhagslega skuldbinding sem hvílir á samstæðunni vegna óuppgerðra tjóna í heild sinni og nemur kr. 14.399.174 þús. í lok árs 2019 sem er 60% af heildarskuldum.

Tjónaskuld er verulegur liður í reikningsskilum samstæðunnar. Vegna flækjustigs og umfangs matskenndra þátta við útreikning á tjónaskuld er þessi liður lykilatriði í endurskoðun okkar.

Mat á tjónaskuld er háð faglegu mati og byggir á heildarfjárhæð tilkynntra óuppgerðra tjóna, tryggingafræðilegri áætlun fyrir orðnum en ótilkynntum tjónum, uppgjörskostnaði og fleiri þáttum. Við gerð matsins er tekið tillit til áætlana vegna allra samningsbundinna sjóðshreyfinga vegna tjóna og tjónakostnaðar.

Erfiðara er að meta ótilkynnt tjón en orðin tjón á hverjum uppgjörstíma þar sem takmarkaðar upplýsingar liggja fyrir um slík tjón. Til viðbótar er meiri breytileiki á tjónum sem hafa langan uppgjörstíma og getur munað á upphaflegu mati og endanlegu uppgjöri.

Mat á tjónaskuld er háð gæðum undirliggjandi gagna. Þar á meðal flóknu mati um framtíðarþróun atburða og smávægileg breyting á forsendum getur breytt fjárhæð tjónaskuldar verulega.

Endurskoðunaraðgerðir

Tryggingastærðfræðingar PwC aðstoðuðu við endurskoðun tjónaskuldarinnar.

Endurskoðun á mati tjónaskuldar fólst m.a. í eftirfarandi þáttum:

Tjónaferillinn og ferill við útreikning tjónaskuldar voru yfirfarnir. Forsendur stjórnenda við mat á tjónaskuld voru yfirfarnar, þar með talið með tilliti til sögulegra gagna um endanleg uppgjör tjóna niður á tjónaflokka. Yfirferð okkar fólst meðal annars í því að greina og meta mikilvæga þætti í mati á tjónaskuld.

Framkvæmd var aðgerðaendurskoðun á eftirlitsaðgerðum stjórnenda.

Við staðfestum með úrtaksprófunum heild og nákvæmni þeirra gagna sem útreikningur tjónaskuldarinnar byggir á. Afstemmingar milli upplýsingakerfa sem útreikningur tjónaskuldarinnar byggir á voru yfirfarnar.

Framkvæmdur var sjálfstæður tryggingafræðilegur endurreikningur á tjónaskuldinni.

Framkvæmdar voru úrtaksprófanir á vátryggingaskírteinum, uppgerðum og óuppgerðum tjónum.

Viðeigandi skýringar voru yfirfarnar.

Áritun óháðs endurskoðanda, frh.:

Lykilatriði endurskoðunarinnar	Endurskoðunaraðgerðir
Mat óskráðra verðbréfa. <i>Sjá nánar skýringu nr. 24 "Fjáreignir og fjárskuldir".</i>	Verðmatssérfræðingar PwC aðstoðuðu við endurskoðun óskráðra verðbréfa.
Verðbréf eru stærsta eign samstæðunnar að fjárhæð kr. 28.015.235 þús. eða sem nemur 68% af heildareignum í lok árs 2019.	Endurskoðun á mati óskráðra verðbréfa fólst m.a. í eftirfarandi þáttum:
Verulegur hluti verðbréfaeignar er skráður á markaði og markaðsverð þeirra því fyrirliggjandi á reikningsskiladegi.	Fjárfestingarferilinn var yfirfarinn. Aðferðafræði og forsendur við mat voru yfirfarnar og bornar saman við algeng viðmið fyrir sambærilegar eignir.
Sá hluti verðbréfaeignar sem þarfnadist sérstakrar áherslu við endurskoðun okkar eru óskráð verðbréf þar sem mat þeirra byggir á matsaðferðum og er háð óvissu. Þess vegna er þessi liður lykilatriði í endurskoðun okkar. Óskráð verðbréf eru skilgreind í stig 2 og 3 samkvæmt stigkerfi gangvirðis. Verðmæti þessara verðbréfa nemur kr. 9.965.730 þús. eða sem nemur 24% af heildareignum í lok árs 2019.	Gögn sem útreikningar og forsendur mismunandi verðmatsaðferða voru byggð á voru yfirfarin og metin. Framkvæmdir voru sjálfstæðir útreikningar á verðmæti úrtaks óskráðra verðbréfa.
Matsaðferðir geta verið nýleg viðskipti ótengdra aðila, tilvísun í gangvirði sambærilegra fjáreigna, núvirt sjóðstreymi, verðmyndunarlíkön eða aðrar verðmatsaðferðir sem gefa til kynna áreiðanlegt mat á öðrum viðskiptum á markaði.	Í þeim tilvikum þar sem verðmat byggðist á nýlegum viðskiptum voru þau viðskipti sannreynd. Flokkun verðbréfa í stigkerfi gangvirðis var yfirfarin. Viðeigandi skýringar voru yfirfarnar.
Aðrar upplýsingar Stjórn og forstjóri bera ábyrgð á öðrum upplýsingum. Aðrar upplýsingar innifela skýringu 47 ársfjórðungayfirlit, viðauka við skýringu 32 og viðauka við ársreikning samstæðunnar um samfélagslega ábyrgð og stjórnarháttayfirlýsingu. Aðrar upplýsingar eru jafnframt ársskýrsla félagsins. Ársskýrsla liggur ekki fyrir við áritun okkar á samstæðuársreikninginn en við búumst við að fá hana afhenta til yfirferðar áður en hún verður gefin út. Álit okkar á samstæðuársreikningnum nær ekki til annarra upplýsinga og við staðfestum þær ekki á neinn hátt. Í tengslum við endurskoðun okkar á ársreikningi samstæðunnar ber okkur að lesa aðrar upplýsingar þegar þær liggja fyrir og meta hvort þær eru í verulegu ósamræmi við samstæðuársreikninginn eða aðra þekkingu sem við höfum aflað okkur við endurskoðunina eða virðast verulega rangar. Ef við, á grundvelli vinnu okkar, ályktum að verulegar rangfærslur séu í öðrum upplýsingum ber okkur að skýra frá því.	
Ábyrgð stjórnar og forstjóra á samstæðuársreikningnum Stjórn og forstjóri eru ábyrg fyrir gerð og framsetningu samstæðuársreikningsins í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla eins og þeir hafa verið samþykktir af Evrópusambandinu. Stjórn og forstjóri eru einnig ábyrg fyrir því innra eftirliti sem nauðsynlegt er að sé til staðar varðandi gerð og framsetningu samstæðuársreikningsins, þannig að hann sé án verulegra annmarka hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka. Við gerð samstæðuársreikningsins ber stjórnendum samstæðunnar að meta hæfi hennar til áframhaldandi starfsemi. Stjórnendum ber að semja ársreikning samstæðunnar á þeirri forsendu að um áframhaldandi starfsemi sé að ræða, nema stjórnendur ætli að leysa samstæðuna upp eða hætta rekstri hennar, eða hafi ekki raunhæft val um annað en að hætta starfsemi samstæðunnar. Stjórnendum samstæðunnar ber að setja fram viðeigandi skýringar varðandi hæfi hennar til áframhaldandi starfsemi ef við á og hvers vegna stjórnendur beita forsendunni um áframhaldandi starfsemi við gerð og framsetningu samstæðuársreikningsins.	
Stjórn og endurskoðunarnefnd skulu hafa eftirlit með gerð og framsetningu samstæðuársreikningsins.	
Ábyrgð endurskoðenda á endurskoðun samstæðuársreikningsins Markmið okkar er að afla nægjanlegrar vissu um að samstæðuársreikningurinn sé án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka og gefa út áritun með álit okkar. Nægjanleg vissu er mikil vissu en ekki trygging þess að endurskoðun, sem framkvæmd er í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla, muni ávallt leiða í ljós alla verulega annmarka séu þeir til staðar. Annmarkar geta stafað af sviksemi eða mistökum og eru metnir verulegir ef þeir, einir og sér eða samanlagðir, gætu haft áhrif á fjárhagslegar ákvarðanir notenda sem grundvallaðar eru á samstæðuársreikningnum.	

Áritun óháðs endurskoðanda, frh.:

Endurskoðun í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla byggir á faglegu mati og faglegri tortryggni. Við framkvæmum einnig eftirfarandi:

Greinum og metum áhættuna af verulegum annmörkum, vegna sviksemi eða mistaka, og skipuleggjum endurskoðunaraðgerðir til að mæta þessari áhættu og öflum endurskoðunargagna sem eru nægjanleg og viðeigandi grunnur fyrir álit okkar. Áhættan af því að greina ekki verulega annmarka sem stafa af sviksemi er meiri en áhætta af annmörkum vegna mistaka, þar sem sviksemi getur stafað af fölsun, misvísandi framsetningu ársreiknings, að mikilvægum atriðum sé viljandi sleppt, samanteknum ráðum eða að innra eftirlit sé sniðgengið.

Öflum skilnings á innra eftirliti sem er viðeigandi fyrir endurskoðun okkar í þeim tilgangi að hanna endurskoðunaraðgerðir, en ekki til þess að gefa álit á virkni innra eftirlits samstæðunnar.

Metum hvort val stjórnenda á reikningsskilaaðferðum sé viðeigandi og hvort matsaðferðir þeirra séu raunhæfar. Einnig skoðum við hvort tengdar skýringar séu við hæfi.

Ályktum um notkun stjórnenda á forsendunni um áframhaldandi starfsemi og metum á grundvelli endurskoðunarinnar hvort verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi samstæðunnar eða hvort aðstæður séu til staðar sem gætu valdið verulegum efasemdum um rekstrarhæfi hennar. Ef við teljum að veruleg óvissa ríki, ber okkur að vekja sérstaka athygli á viðeigandi skýringum í samstæðuársreikningnum um óvissuna og ef þær upplýsingar eru ekki nægjanlegar að okkar mati, víkjum við frá fyrirvaralausum álitum. Niðurstaða okkar byggir á þeim endurskoðunargögnum sem við höfum aflað fram að dagsetningu áritunar okkar. Engu að síður geta atburðir eða aðstæður í framtíðinni leitt til þess að samstæðan verði ekki lengur rekstrarhæf.

Metum framsetningu, gerð og innihald samstæðuársreikningsins í heild, að meðtöldum skýringum og hvort hann grundvallast á fyrirbyggjandi færslum og atburðum og gefi glögga mynd samanber álit okkar.

Öflum nægjanlegra endurskoðunargagna vegna fjárhagsupplýsinga félaga og eininga innan samstæðunnar og veitum álit á samstæðuársreikningnum. Við erum ábyrg fyrir skipulagi, umsjón og framgangi endurskoðunar samstæðunnar. Við berum ábyrgð á álitum okkar.

Við upplýsum stjórn og endurskoðunarnefnd meðal annars um áætlað umfang og tímasetningu endurskoðunarinnar og veruleg atriði sem upp kunna að koma í endurskoðun okkar, þar á meðal verulega annmarka í innra eftirliti ef við á.

Við höfum lýst því yfir við stjórn og endurskoðunarnefnd að við uppfyllum nauðsynleg siðferðis- og óhæðisskilyrði og að við munum láta þeim í té allar upplýsingar um hugsanleg tengsl og önnur atriði sem gætu haft áhrif á óhæði okkar og trúnað.

Við höfum lagt mat á hvaða atriði, af þeim atriðum sem við höfum upplýst stjórn og endurskoðunarnefnd um, höfðu mesta þýðingu á yfirstandandi ári og eru það lykilatriði endurskoðunarinnar. Við lýsum þessum lykilatriðum í áritun okkar nema lög og reglur leyfi ekki að upplýst sé opinberlega um tiltekin atriði eða í algjörum undantekningartilfellum þegar mat okkar er að neikvæðar afleiðingar af birtingu slíkra upplýsinga vegi þyngra en ávinningur almennings af birtingu upplýsinganna.

Reykjavík, 13. febrúar 2020

PricewaterhouseCoopers ehf.

Arna G. Tryggvadóttir
löggiltur endurskoðandi

Bryndís Björk Guðjónsdóttir
löggiltur endurskoðandi

Rekstrarreikningur og yfirlit um heildarafkomu ársins 2019

	Skýr.	2019	2018
Iðgjöld ársins		16.867.026	16.372.562
Hluti endurtryggjenda í iðgjaldatekjum		(659.432)	(724.417)
Eigin iðgjöld	10	<u>16.207.594</u>	<u>15.648.145</u>
Fjármunatekjur	11	2.945.180	1.805.031
Fjárfestingatekjur af fjárfestingafasteignum	12	0	12.010
Aðrar tekjur		<u>29.101</u>	<u>51.034</u>
Heildartekjur		<u>19.181.875</u>	<u>17.516.220</u>
Tjónakostnaður		(13.654.232)	(13.923.477)
Hluti endurtryggjenda í tjónakostnaði		110.870	787.393
Eigin tjón	13	<u>(13.543.362)</u>	<u>(13.136.084)</u>
Rekstrarkostnaður	14	(3.440.990)	(3.541.144)
Vaxtagjöld	16	(228.942)	(183.532)
Virðisrýrnun fjáreigna	17	(95.868)	44.960
Heildargjöld		<u>(17.309.162)</u>	<u>(16.815.800)</u>
Hagnaður fyrir tekjuskatt		1.872.712	700.420
Tekjuskattur	19	(7.059)	351
Hagnaður og heildarhagnaður ársins		<u>1.865.653</u>	<u>700.771</u>
Skipting hagnaðar			
Hluthafar móðurfélags		<u>1.865.653</u>	<u>700.771</u>
Hagnaður á hlut			
Grunnhagnaður og þynntur hagnaður á hlut	18	2,74	1,03

Skýringar á blaðsíðum 14 til 47 eru óaðskiljanlegur hluti af þessum ársreikningi.

Efnahagsreikningur 31. desember 2019

	Skýr.	31.12.2019	31.12.2018
Eignir			
Rekstrarfjármunir	21	278.717	325.187
Leiguréttindi	22	426.625	0
Viðskiptavild og óefnislegar eignir	23	665.953	489.277
Bundin innlán	24	4.749	4.637
Útlán	24	822.095	1.053.650
Verðbréf	24	28.015.235	26.438.425
Fjárfestingar með fjárfestingaáhættu líftryggingataka	25	59.282	36.721
Skatteign	26	99.743	88.311
Eignir til sölu	27	25.211	3.111
Endurtryggingaeignir	28	415.123	720.176
Viðskiptakröfur	29	4.108.062	4.051.892
Handbært fé	24	6.433.415	1.439.187
		<u>41.354.210</u>	<u>34.650.574</u>
Eigið fé			
Hlutfé		771.893	678.143
Yfirverðsreikningur hlutafjár		3.288.266	425.516
Lögbundinn varasjóður		192.973	270.710
Bundið eigið fé		5.212.538	4.362.638
Óráðstafað eigið fé		7.885.669	7.566.140
	30,31	<u>17.351.339</u>	<u>13.303.147</u>
Skuldir			
Víkjandi lán	33	2.231.048	2.173.006
Vátryggingaskuld	32	20.080.115	18.132.744
Líftryggingaskuld með fjárfestingaáhættu líftryggingataka	25	59.282	36.721
Leiguskuldbinding	22	515.197	0
Afleiðusamningar	24	35.167	0
Viðskiptaskuldir og aðrar skammtímaskuldir	34	1.082.062	1.004.956
		<u>24.002.871</u>	<u>21.347.427</u>
		<u>41.354.210</u>	<u>34.650.574</u>

Skýringar á blaðsíðum 14 til 47 eru óaðskiljanlegur hluti af þessum ársreikningi.

Eiginfjárfirlit árið 2019

	Hluthafar móðurfélagsins						Hlutdeild minni- hluta	Eigið fé samtals
	Hlutfé	Yfirverðs- reikningur hlutfjár	Lögbundinn varasjóður	Bundið eigið fé	Óráðstafað eigið fé	Samtals		
Eigið fé 1.1.2018	678.143	425.516	270.710	4.640.460	8.087.546	14.102.375	26	14.102.401
Heildarhagnaður ársins					700.771	700.771	0	700.771
Fært af bundnu eigin fé				(277.822)	277.822			
Hluthafar								
Greiddur arður					(1.500.000)	(1.500.000)		(1.500.000)
Breyting minnihluta							(26)	(26)
	0	0	0	0	(1.500.000)	(1.500.000)	(26)	(1.500.026)
Eigið fé 31.12.2018	678.143	425.516	270.710	4.362.638	7.566.140	13.303.147	0	13.303.147
Eigið fé 31.12.2018	678.143	425.516	270.710	4.362.638	7.566.140	13.303.147	0	13.303.147
Áhrif upptöku IFRS16					(73.962)	(73.962)		(73.962)
Eigið fé 1.1.2019	678.143	425.516	270.710	4.362.638	7.492.178	13.229.185	0	13.229.185
Heildarhagnaður ársins					1.865.653	1.865.653	0	1.865.653
Fært á bundið eigið fé				849.900	(849.900)			
Hluthafar								
Útgefið hlutfé	93.750	2.862.750				2.956.500		2.956.500
Greiddur arður					(700.000)	(700.000)		(700.000)
Lögbundinn varasjóður færður í 25% af hlutfé ...			(77.737)		77.737			0
	93.750	2.862.750	(77.737)	0	(622.263)	2.256.500	0	2.256.500
Eigið fé 31.12.2019	771.893	3.288.266	192.973	5.212.538	7.885.669	17.351.339	0	17.351.339

Skýringar á blaðsíðum 14 til 47 eru óaðskiljanlegur hluti af þessum ársreikningi.

Sjóðstreymisyfirlit 1. janúar til 31. desember 2019

	Skýr.	2019	2018
		1.1.-31.12	1.1.-31.12
Handbært fé frá rekstri			
Iðgjöld, móttekin		16.436.808	16.308.611
Tjón, greidd	(	11.498.760)	(12.696.799)
Rekstrarkostnaður, greiddur	(	2.773.518)	(3.055.391)
Handbært fé frá váttryggingastarfsemi		<u>2.164.530</u>	<u>556.421</u>
Fjármunatekjur, innborgaðar		437.761	446.714
Fjármagnsgjöld, greidd	(	170.901)	(120.158)
Fjárfestingatekjur, innborgaðar		996.435	1.091.644
Tekjur af fjárfestingafasteignum, innborgaðar		0	944
Rekstrarkostnaður, greiddur	(	378.207)	(416.644)
Handbært fé frá fjárfestingastarfsemi		<u>885.088</u>	<u>1.002.500</u>
Skattar, greiddir		0	(211.195)
Handbært fé frá rekstri		<u>3.049.618</u>	<u>1.347.726</u>
Fjárfestingahreyfingar			
Verðbréf, breyting	(	156.535)	289.618
Bundin innlán, breyting	(	112)	2.106
Útlán, breyting		205.570	306.815
Fjárfestingafasteignir, breyting		0	111.024
Rekstrarfjármunir, kaup	(	5.002)	(44.156)
Rekstrarfjármunir, sala		5.200	32.500
Óefnislegar eignir, kaup	(	232.087)	(210.636)
Fjárfestingarhreyfingar		<u>(182.966)</u>	<u>487.271</u>
Fjármögnunarhreyfingar			
Útgefið hlutafé		2.956.500	0
Arður til hluthafa	(	700.939)	(1.499.848)
Leiguskuldbinding, breyting	(	127.985)	0
Lántaka, breyting		0	(25.803)
Fjármögnunarhreyfingar		<u>2.127.576</u>	<u>(1.525.651)</u>
Hækkun á handbæru fé		4.994.228	309.346
Handbært fé í ársbyrjun		<u>1.439.187</u>	<u>1.129.841</u>
Handbært fé í lok árs	24	<u><u>6.433.415</u></u>	<u><u>1.439.187</u></u>

Skýringar á blaðsíðum 14 til 47 eru óaðskiljanlegur hluti af þessum ársreikningi.

Efnisyfirlit skýringa

Skýr.	bis.
1 Almennar upplýsingar	14
2 Grundvöllur reikningsskilanna	14
3 Starfrækslugjaldmiðill og framsetningargjaldmiðill	14
4 Erlendir gjaldmiðlar	14
5 Grundvöllur samstæðu	14
6 Grundvöllur matsaðferða	14
7 Mat og ákvarðanir	14
8 Breytingar á reikningsskilaaðferðum og framsetningu	15
9 Starfsþáttayfirlit	17
10 Eigin iðgjöld	19
11 Fjármunatekjur	19
12 Fjárfestingatekjur af fjárfestingafasteignum	19
13 Eigin tjón	19
14 Rekstrarkostnaður	20
15 Laun og launatengd gjöld	20
16 Vaxtagjöld	20
17 Virðisrýrnun fjáreigna	20
18 Hagnaður á hlut	21
19 Tekjuskattur	21
20 Þóknun til endurskoðunarfyrirtækja	21
21 Rekstrarfjármunir	22
22 Áhrif upptöku IFRS 16 á reikningsskil	22
23 Viðskiptavild og óefnislegar eignir	23
24 Fjáreignir og fjárskuldir	24
25 Fjárfestingar með fjárfestingaáhættu líffryggingataka	29
26 Skatteign	29
27 Eignir til sölu	29
28 Endurtryggingaeignir	29
29 Viðskiptakröfur	30
30 Hlutfé og varasjóðir	30
31 Gjaldþol	31
32 Vátryggingaskuld	32
33 Lántökur	34
34 Viðskiptaskuldir og aðrar skammtímaskuldir	34
35 Yfirlit	35
36 Vátryggingaáhætta	36
37 Markaðsáhætta	38
38 Mótaðilaáhætta	40
39 Lausafjárahætta	41
40 Rekstraráhætta	44
41 Viðskiptaáhætta	44
42 Eiginfjárstýring	44
43 Tengdir aðilar	44
44 Dótturfélög í samstæðu	45
45 Kennitölur	45
46 Aðrar upplýsingar	45
47 Ársfjórðungayfirlit (óendurskoðað)	46

Skýringar

1. Almennar upplýsingar

TM hf. („Félagið“) er með starfsstöðvar sínar á Íslandi og eru höfuðstöðvar þess að Síðumúla 24 í Reykjavík. Samstæðuársreikningur félagsins fyrir árið 2019 hefur að geyma ársreikning félagsins og dótturfélaga þess, sem vísað er til í heild sinni sem „samstæðunnar“. Lista yfir dótturfélögin er að finna í skýringu 44. Aðalstarfsemi félagsins felst í skaðatryggingarekstri, líftryggingarekstri og fjármálarekstri.

2. Grundvöllur reikningsskilanna

Ársreikningurinn er gerður í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla (IFRS) eins og þeir hafa verið staðfestir af Evrópusambandinu.

Stjórn TM hf. staðfesti ársreikninginn þann 13. febrúar 2020.

3. Starfrækslugjaldmiðill og framsetningargjaldmiðill

Ársreikningurinn er gerður og birtur í íslenskum krónum sem er starfrækslugjaldmiðill félagsins. Allar fjárhæðir eru birtar í þúsundum, nema annað sé tekið fram.

4. Erlendir gjaldmiðlar

Viðskipti í erlendum gjaldmiðlum eru færð í starfrækslugjaldmiðli einstakra samstæðufélaga á gengi viðskiptadags. Peningalegar eignir og skuldir í erlendum gjaldmiðlum eru færðar miðað við gengi á uppgjörstegi. Gengismunur sem myndast við yfirfærslu í íslenskar krónur er færður í rekstrarreikning.

5. Grundvöllur samstæðu

Dótturfélög eru þau félög þar sem samstæðan fer með yfirráð. Yfirráð eru til staðar þegar samstæðan hefur vald til að stjórna fjárhags- og rekstrarstefnu félags í þeim tilgangi að hagnast á starfsemi þess. Við mat á yfirráðum er tekið tillit til mögulegs atkvæðisréttar sem þegar er nýtanlegur. Reikningsskil dótturfélaga eru innifalin í reikningsskilum samstæðunnar frá því að yfirráð nást og þar til þeim lýkur. Viðskipti milli félaga innan samstæðunnar, stöður milli þeirra og óinnleystar tekjur og gjöld sem myndast hafa í viðskiptum milli félaganna eru felld út við gerð ársreiknings samstæðunnar. Hlutdeild minnihluta er sá hluti afkomu og hreinnar eignar sem félagið á ekki, hvorki beint né óbeint. Hlutdeild minnihluta er sýnd sérstaklega í rekstrarreikningi samstæðunnar og er talin með eigin fé í efnahagsreikningi samstæðunnar, aðskilin frá eigin fé sem tilheyrir eigendum félagsins.

Hlutdeildarfélag eru félög þar sem samstæðan hefur veruleg áhrif og eru hvorki dótturfélög né samrekstur. Veruleg áhrif eru vald til að taka þátt í ákvörðunum um fjárhags- og rekstrarstefnu félaga, en er ekki yfirráð eða sameiginleg yfirráð í þessum málum. Fjárfestingar samstæðunnar í hlutdeildarfélagum eru færðar með hlutdeildaraðferð, en þær eru flokkaðar með verðbréfaeign í efnahagsreikningi þar sem tilgangur fjárfestingar í hlutdeildarfélagum eru sá sami og í annari verðbréfaeign.

6. Grundvöllur matsaðferða

Ársreikningur félagsins er gerður á grundvelli kostnaðarverðs, að því undanskildu að verðbréf og fjárfestingafasteignir eru færð á gangvirði.

7. Mat og ákvarðanir

Gerð ársreikninga í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla krefst þess að stjórnendur taki ákvarðanir, meti og gefi sér forsendur sem hafa áhrif á beitingu reikningsskilaaðferða og birtar fjárhæðir eigna, skulda, tekna og gjalda. Endanlegar fjárhæðir kunna að vera frábrugðnar þessu mati.

Mat og forsendur þess eru í stöðugri endurskoðun. Breytingar á reikningshaldslegu mati eru færðar á því tímabili sem breytingin á sér stað og þeim framtíðartímabilum sem breytingarnar hafa áhrif á.

Lykilþættir í óvissu á mati

(i) Endanleg skuldbinding vegna tjónabóta

Mat á skuldbindingu vegna væntra endanlegra tjónabóta samstæðunnar vegna gerðra vátryggingasamninga er mikilvægasta reikningshaldslega mat samstæðunnar. Við mat á skuldbindingunni þarf að taka tillit til margra þátta sem háðir eru óvissu. Mesta óvissan liggur í tjónamati tilkynntra tjóna auk mats á ótilkynntum tjónum. Samstæðan notar tölfraðiaðferðir við að áætla endanlegan tjónakostnað vegna orðinna tjóna. Áhætta tengd skaðatryggingum og þá sérstaklega slysatryggingum er háð mörgum þáttum. Sjá nánar skýringu 32 og næmnigreiningu í skýringu nr. 36.

Skýringar, frh.:

7. Mat og ákvarðanir, frh.:

Lykilþættir í óvissu á mati, frh.:

(ii) Ákvörðun á gangvirði fjáreigna

Eins og fram kemur í skýringu 24 eru verðbréf samstæðunnar að langmestu leyti metin á gangvirði í efnahagsreikningi. Skráð gengi er til fyrir meirihluta þessara eigna. Aðferðir við mat á gangvirði óskráðra verðbréfa byggja á viðurkenndum matsaðferðum. Mesta óvissan er vegna skorts á aðgengi að upplýsingum frá viðkomandi rekstrareiningum auk mats á seljanleikaálagi.

Mat á gangvirði er gert á ákveðnum tímavæðingum sem tekur mið af markaðsaðstæðum og upplýsingum um viðkomandi fjáreign. Um hlutlægt mat er að ræða sem er háð óvissum þáttum, t.d. vaxtaþróun, flökti, mati á sjóðstreymi og fleiri þáttum.

(iii) Ákvörðun virðisrýrnunar fjáreigna

Niðurfærsluþörf fjáreigna sem færðar eru á afskrifuðu kostnaðarverði er metin eins og fram kemur í skýringu 17. Mat stjórnenda á virðisrýrnun byggir á upplýsingum um vænt sjóðstreymi af viðkomandi eign. Við mat á væntu sjóðstreymi, meta stjórnendur fjárhagslega stöðu mótaðila og vænt virði undirliggjandi trygginga.

8. Breytingar á reikningsskilaaðferðum og framsetningu

(i) Reikningsskilastaðlar, lagfæringar og túlkunir sem tóku gildi 1. janúar 2019 og hafa áhrif á ársreikninginn

Þann 1. janúar 2019 tók gildi nýr IFRS reikningsskilastaðall, IFRS 16 'Leigusamningar', sem hafði áhrif á reikningsskilin. Á árinu tóku einnig gildi breytingar á nokkrum stöðlum, sem hafa lítil eða engin áhrif á reikningsskil samstæðunnar. Vísað er í skýringu 22 varðandi árhrif upptöku IFRS 16 á reikningsskil samstæðunnar.

(ii) Reikningsskilastaðlar, lagfæringar og túlkunir sem hafa verið útgefnir en hafa ekki tekið gildi.

Eftirfarandi staðall hefur verið útgefninn en hefur ekki tekið gildi.

Staðall/túlkun	Innihald	Gildistökuári
IFRS 17	Vátryggingasamningar	1. janúar 2022

IFRS 17 Tryggingasamningar

Eðli breytinganna

Reikningsskilastaðallinn IFRS 17 'Vátryggingasamningar' var gefinn út í maí 2017 og mun taka gildi á reikningsskilatímabilum sem byrja 1. janúar 2022 eða seinna. Innleiðing fyrir þann tíma er heimil. IFRS 17 breytir í grunnatriðum reikningshaldi allra fyrirtækja sem gefa út vátryggingasamninga.

IFRS 17 'Vátryggingasamningar' setur meginreglur um færslu, mat, framsetningu og skýringar vegna útgefna vátryggingasamninga. Staðallinn setur einnig svipaðar meginreglur um endurtryggingasamninga og fjárfestingasamninga sem innihalda valkvæða þætti. Markmiðið er að tryggja að aðilar veiti viðeigandi upplýsingar sem eru í samræmi við samningana og eru innan gildissviðs IFRS 17. Upplýsingunum er ætlað að gera notendum reikningsskilanna kleift að meta áhrif þeirra á fjárhagsstöðu, afkomu og sjóðstreymi vátryggingafélaga.

Áhrif

Samstæðan hefur ekki metið áhrif þessa nýja vátryggingastaðals á reikningsskil sín.

Dagsetning innleiðingar

Skylda er að innleiða staðalinn á reikningsári sem hefst 1. janúar 2022 eða síðar. Alþjóðlega reikningsskilaráðið er þó að ræða um að fresta gildistímanum um 1 ár, en niðurstaðan úr því kemur ekki í ljós fyrr en líða tekur á árið 2020.

Skýringar, frh.:

8. Breytingar á reikningsskilaaðferðum og framsetningu, frh.:

IFRS 9 Fjármálagerningar

IFRS 9 'Fjármálagerningar' gildir ekki fyrir réttindi og skyldur sem verða til samkvæmt (i) váttryggingasamningum eins og þeir er skilgreindur í IFRS 4 'Váttryggingasamningar', önnur en þau réttindi og skyldur útgefanda sem myndast samkvæmt váttryggingasamningi sem uppfyllir skilgreiningu um fjárhagslegan tryggingasamning eða (ii) samning sem er innan gildissviðs IFRS 4 vegna þess að þeir innihalda valkvæða þætti. Ákvæði IFRS 9 um innbyggðar afleiður í samningi sem er innan gildissviðs IFRS 4 gildir þó ef afleiðan sjálf er ekki samningur innan gildissviðs IFRS 4.

Samstæðan á fjáreignir sem tengjast fjárfestingum í váttryggingastarfsemi og er með fjárskuldir aðrar en váttryggingaskuldir. Þessar fjáreignir og fjárskuldir falla nú undir staðalinn IAS 39 'Fjármálagerningar, færsla og mat' og munu falla undir nýja staðalinn IFRS 9 'Fjármálagerningar' þegar hann tekur gildi.

Alþjóða reikningsskilaráðið samþykkti breytingu á IFRS 4 'Váttryggingasamningar' í september 2016 þar sem váttryggingafélögum var gefinn kostur á að annað hvort breyta meðferð vissra samninga sem færðir eru samkvæmt IFRS 9 'Fjármálagerningar' eða fresta upptöku staðalsins alfarið, að uppfylltum vissum skilyrðum, þar til 1. janúar 2022. Þá tekur gildi nýr staðall fyrir váttryggingasamninga, IFRS 17, og verða þá báðir staðlarnir teknir upp samhliða. Ef innleiðingu IFRS 17 verður frestað, þá frestast innleiðing IFRS 9 samhliða.

Samstæðan hefur ákveðið að fresta upptöku nýja staðalsins IFRS 9 'Fjármálagerningar' fram til 1. janúar 2022, þar sem hún uppfyllir skilyrði frestunar. Staðallinn IAS 39 'Fjármálagerningar, færsla og mat' verður því áfram í gildi.

(iii) Innleiðing staðla fyrir gildistöku tíma þeirra.

Samstæðan innleiddi enga staðla fyrir gildistöku tíma þeirra á árinu 2019.

Skýringar, frh.:

9. Starfspáttayfirlit

Starfspáttur er aðgreinanlegur hluti samstæðunnar þar sem skyldar vörur eða þjónusta er flokkuð saman (rekstrarstarfspáttur). Starfspáttayfirlit er yfirlit um rekstrarstarfspætti, sem byggir á skipulagi og innri upplýsingagjöf samstæðunnar.

Starfspættirnir eru skaðatrygginga-, líftrygginga- og fjármálarekstur, en einnig er í starfspáttayfirliti skipting eftir váttryggingagreinum. Váttryggingasamningar sem teljast til skaðatrygginga varða ábyrgðartjón, slysatjón og eignatjón. Líf- og sjúkdómatryggingar taka til andláts eða ákveðinna alvarlegra sjúkdóma.

Rekstrarafkoma starfspáttar, eignir og skuldir taka til liða sem heyra beint undir ákveðna starfspætti.

Rekstrarstarfspættir:	Skaðatryggingarekstur		Líftryggingarekstur		Fjármálarekstur		Samstæða	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Iðgjöld ársins	16.164.339	15.731.542	702.687	641.020	0	0	16.867.026	16.372.562
Hluti endurtryggjenda í iðgjaldatekjum	(453.099)	(540.253)	(206.332)	(184.164)	0	0	(659.432)	(724.417)
Fjármunatekjur	631.621	884.107	6.881	14.290	2.306.677	906.633	2.945.180	1.805.031
Tekjur af fjárfestingafasteignum	0	0	0	0	0	12.010	0	12.010
Aðrar tekjur	0	0	0	0	29.101	51.034	29.101	51.034
Heildartekjur	16.342.861	16.075.396	503.236	471.146	2.335.778	969.677	19.181.875	17.516.220
Tjónakostnaður	(13.335.424)	(13.794.749)	(318.808)	(128.728)	0	0	(13.654.232)	(13.923.477)
Hluti endurtryggjenda í tjónakostnaði	(32.032)	725.088	142.902	62.305	0	0	110.870	787.393
Rekstrarkostnaður	(2.885.133)	(3.010.670)	(87.191)	(110.469)	(468.666)	(420.005)	(3.440.990)	(3.541.144)
Vaxtagjöld	0	0	0	0	(228.942)	(183.532)	(228.942)	(183.532)
Virðisrýmun fjáreigna	0	0	0	0	(95.868)	44.960	(95.868)	44.960
Rekstrarafkoma	90.272	(4.935)	240.139	294.254	1.542.302	411.100	1.872.712	700.420
Tekjuskattur							(7.059)	351
Hagnaður ársins							1.865.653	700.771
Heildareignir	19.713.337	17.787.379	366.778	345.365	21.274.095	16.517.830	41.354.210	34.650.574
Heildarskuldir	19.713.337	17.787.379	366.778	345.365	3.922.756	3.214.683	24.002.871	21.347.427

Skýringar, frh.:

9. Starfsþáttayfirlit, frh.:

Skaðatryggingarekstur samstæðunnar sundurliðast með eftirfarandi hætti:

Árið 2019:

	Eigna- tryggingar	Sjó-, flug- og farm- tryggingar	Ökutækja- tryggingar	Ábyrgðar- tryggingar	Slysa- og sjúkra- tryggingar	Frum- tryggingar samtals	Endur- tryggingar	Samtals
Iðgjöld ársins	3.624.690	1.400.618	7.886.485	1.193.552	2.058.993	16.164.337		16.164.339
Eigin iðgjöld	3.401.258	1.264.119	7.869.146	1.130.084	2.046.633	15.711.240		15.711.240
Fjármunatekjur	67.308	27.166	329.593	75.028	132.526	631.622		631.621
Eigin tjón	(2.062.894)	(2.115.225)	(6.604.572)	(762.779)	(1.820.698)	(13.366.168)	(1.288)	(13.367.456)
Rekstrarkostnaður	(715.506)	(283.967)	(1.457.668)	(128.709)	(299.285)	(2.885.135)		(2.885.133)
Rekstrarafkoma	690.166	(1.107.907)	136.499	313.624	59.176	91.559	(1.288)	90.272

Árið 2018:

Iðgjöld ársins	3.287.365	1.528.167	7.885.573	1.083.110	1.947.327	15.731.541		15.731.542
Eigin iðgjöld	3.000.877	1.345.064	7.868.180	1.042.262	1.934.907	15.191.290		15.191.289
Fjármunatekjur	105.141	39.372	450.950	101.455	187.189	884.108		884.107
Eigin tjón	(2.537.392)	(1.468.763)	(6.382.542)	(998.530)	(1.684.448)	(13.071.675)	2.015	(13.069.661)
Rekstrarkostnaður	(737.729)	(313.948)	(1.520.646)	(137.407)	(300.940)	(3.010.670)		(3.010.670)
Rekstrarafkoma	(169.103)	(398.275)	415.942	7.780	136.708	(6.947)	2.015	(4.935)

Skýringar, frh.:

	2019	2018
10. Eigin iðgjöld		
Bókfærð iðgjöld	17.082.098	16.708.577
Hluti endurtryggjenda	(668.139)	(732.439)
Breyting á iðgjaldaskuld	(215.072)	(336.015)
Breyting á hluta endurtryggjenda í iðgjaldaskuld	8.707	8.022
Eigin iðgjöld samtals	<u>16.207.594</u>	<u>15.648.145</u>

Iðgjöld eru færð til tekna hlutfallslega yfir það tímabil sem váttryggingarnar ná yfir. Iðgjaldaskuld er sá hluti iðgjalda vegna tekinnar váttryggingaáhættu fyrir reikningsskiladag sem tilheyrir síðari reikningsárum. Tekjufærð iðgjöld í rekstrarreikningi eru því þau iðgjöld sem falla til á rekstrarárinu að viðbættum yfirfærðum iðgjöldum frá fyrri árum en að frádregnum iðgjöldum til síðari ára sem færast sem iðgjaldaskuld. Bókfærð iðgjöld tímabilsins eru sýnd að frádregnum afskrifuðum iðgjöldum en án umboðslauna- eða sölukostnaðar.

11. Fjármunatekjur

Vaxtatekjur í rekstrarreikningi innifela vexti af fjáreignum sem metnar eru á afskrifuðu kostnaðarverði með aðferð virkra vaxta. Gangvirðisbreytingar fjárfestinga samanstanda af söluhagnaði verðbréfa, gangvirðisbreytingum fjárfestinga og vaxta- og arðstekjum. Arðstekjur eru færðar í rekstrarreikning á þeim degi sem arðréttur stofnast. Gengismunur samstandur af breytingum eigna í erlendum gjaldmiðlum og er færður meðal fjármunatekna í rekstri. Meðal fjármunatekna er færð hlutdeild í afkomu hlutdeildarfélaganna samkvæmt hlutdeildaraðferð, enda er eignarhlutur í hlutdeildarfélagum færður á meðal verðbréfa.

	2019	2018
Vaxtatekjur af bankainnstæðum	38.004	42.513
Vaxtatekjur af útlánum	77.154	99.778
Aðrar vaxtatekjur	291.223	280.164
Hlutdeild í afkomu hlutdeildarfélags	0	172.939
Gangvirðisbreytingar verðbréfa	2.529.040	1.170.833
Gangvirðisbreytingar afleiðusamninga	(35.167)	0
Gengismunur	44.926	38.803
Fjármunatekjur samtals	<u>2.945.180</u>	<u>1.805.031</u>

12. Fjárfestingatekjur af fjárfestingafasteignum

	2019	2018
Matsbreyting og söluhagnaður	0	11.375
Húsaleigutekjur	0	635
Fjárfestingatekjur af fjárfestingafasteignum samtals	<u>0</u>	<u>12.010</u>

Matsbreyting er gangvirðisbreyting fjárfestingafasteigna auk söluhagnaðar eða sölutaps. Húsaleigutekjur eru færðar til tekna þegar þær falla til.

Fjárfestingafasteignir samstæðunnar voru seldar á árinu 2018. Fjárfestingafasteignir samstæðunnar voru metnar á gangvirði í samræmi við alþjóðlegu reikningsskilastaðlana IAS 40 'Fjárfestingaeignir' og IFRS 13 'Mat á gangvirði'. Allar fjárfestingafasteignirnar féllu undir þrep 2 í flokkunarkerfi gangvirðismats. Mat á fjárfestingafasteignum var unnið af starfsmönnum félagsins. Byggt var á forsendum við ákvörðun gangvirðis fjárfestingafasteigna sem háðar eru mati stjórnenda og því kann raunverulegt söluverð að vera frábrugðið matinu. Við matið var notast við markaðsverð sambærilegra eigna. Fjárfestingatekjur vegna fjárfestingafasteigna námu 12 millj. kr. á árinu 2018. Beinn rekstrarkostnaður vegna fjárfestingafasteigna nam 1 millj. kr. á árinu 2018 og er færður meðal rekstrarkostnaðar í rekstrarreikningi 2018.

	2019	2018
13. Eigin tjón		
Bókfærð tjón	(11.921.934)	(13.318.111)
Hluti endurtryggjenda	424.631	552.260
Breyting á tjónaskuld	(1.674.120)	(561.898)
Breyting á áhættuálagi	(58.178)	(43.468)
Breyting á hluta endurtryggjenda í tjónaskuld	(313.761)	235.133
Eigin tjón samtals	<u>(13.543.362)</u>	<u>(13.136.084)</u>

Skýringar, frh.:

14. Rekstrarkostnaður

Rekstrarkostnaður samanstendur af launakostnaði, markaðskostnaði, tölvukostnaði, skrifstofu- og stjórnunarkostnaði, kostnaði við rekstur húsnæðis, afskriftum rekstrarfjármuna, óefnislegra eigna og leiguréttinda og öðrum kostnaði. .

	2019	2018
Laun og launatengd gjöld	1.863.164	1.871.748
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	1.577.826	1.669.396
Rekstrarkostnaður samtals	<u>3.440.990</u>	<u>3.541.144</u>

15. Laun og launatengd gjöld

	2019	2018
Laun	1.439.629	1.467.536
Lífeyrisiðgjöld	197.246	183.796
Tryggingagjald og fjársýsluskattur	206.173	200.969
Önnur launatengd gjöld	20.116	19.447
Laun og launatengd gjöld samtals	<u>1.863.164</u>	<u>1.871.748</u>

Meðalfjöldi starfsmanna á árinu umreiknaður í heilsársstörf 123 125

Stjórn TM hefur samþykkt reglur um kaupaukakerfi í samræmi við gildandi reglur Fjármálaeftirlitsins nr. 299/2012. Greiðslur á árinu samkvæmt þessu kerfi nema 7 millj. kr. Möguleg heildarskuldbinding vegna ógreiddra kaupauka sem nemur 24 millj. kr. hefur verið gjaldfærð.

	2019	2018
16. Vaxtagjöld		
Vaxtagjöld, bankalán	0	6.004
Vaxtagjöld, víkjandi lán	188.379	175.356
Önnur vaxtagjöld	40.562	2.172
Vaxtagjöld samtals	<u>228.942</u>	<u>183.532</u>

17. Virðisrýrnun fjáreigna

Á hverjum uppgjörstigi er kannað hvort til staðar sé hlutlæg vísbending um virðisrýrnun fjáreigna sem ekki er færðar á gangvirði. Fjáreign hefur rýrnað í virði ef hlutlægar vísbendingar eru um að einn eða fleiri atburðir sem hafa orðið benda til þess að vænt framtíðarsjóðstreymi eignarinnar verði lægra en áður var talið.

Hlutlægar vísbendingar um virðisrýrnun fjáreigna, geta verið greiðslufall eða vanræksla lántakenda, skilmálabreytingar lánveitinga eða fyrirgreiðslna samstæðunnar á kjörum sem samstæðan myndi annars ekki veita, vísbendingar um að lántaki eða útgefandi verðbréfa stefni í gjaldþrot, að virkur markaður sé ekki lengur til staðar fyrir verðbréf, eða önnur sjáanleg gögn vegna hóps eigna eins og óhagstæðar breytingar á greiðslugetu lántakenda eða útgefenda verðbréfa í eigu samstæðunnar, eða efnahagslegar aðstæður séu í samhengi við greiðslufall innan samstæðunnar.

Virðisrýrnun fjáreigna sem færðar eru á afskrifuðu kostnaðarverði er mismunurinn á bókfærðu verði þeirra annars vegar og núvirtu væntu framtíðarsjóðstreymi, miðað við upphaflega virka vexti, hins vegar.

Einstakar mikilvægar fjáreignir eru prófaðar sérstaklega með tilliti til virðisrýrnunar. Aðrar fjáreignir eru flokkaðar saman eftir lánsáhættueinkennum og hver flokkur metinn sérstaklega. Virðisrýrnun fjáreigna er gjaldfærð í rekstrarreikning.

Virðisrýrnun er bakfærð ef hægt er að tengja bakfærsluna með hlutlægum hætti atburðum sem orðið hafa eftir að virðisrýrnun var færð. Bakfærsla virðisrýrnunar fjáreigna sem færðar eru á afskrifuðu kostnaðarverði er færð í rekstrarreikning.

	2019	2018
Virðisrýrnun útlána, breyting	10.149	(41.556)
Virðisrýrnun viðskiptakrafna	85.719	(3.404)
Virðisrýrnun samtals	<u>95.868</u>	<u>(44.960)</u>

Skýringar, frh.:

18. Hagnaður á hlut

Hagnaður á hlut er reiknaður með því að deila í hagnað með meðalfjölda hluta á árinu.

	2019	2018
Hagnaður.....	1.865.653	700.771
Meðalfjöldi hluta á árinu.....	681.491	678.143
Grunnhagnaður á hlut.....	<u>2,74</u>	<u>1,03</u>

Þynntur hagnaður á hlut er sá sami og grunnhagnaður á hlut þar sem félagið hefur hvorki gert kaupréttarsamninga eða breytanlega lánasamninga.

19. Tekjuskattur

Tekjuskattur af afkomu ársins samanstendur af tekjuskatti til greiðslu á árinu 2020 og frestuðum tekjuskatti. Tekjuskattur er færður í rekstrarreikning nema að því marki sem hann varðar liði sem eru færðir beint á eigið fé eða í yfirlit um aðra heildarafkomu, en í þeim tilvikum er tekjuskatturinn færður á þá liði.

Tekjuskattur til greiðslu er tekjuskattur sem áætlað er að komi til greiðslu á næsta ári vegna skattskylds hagnaðar ársins, miðað við gildandi skatthlutfall á uppgjörsteggi, auk leiðréttinga á tekjuskatti til greiðslu vegna fyrri ára.

Frestaður tekjuskattur er metinn með því skatthlutfalli sem búist er við að verði lagt á tímabundna mismuni þegar þeir snúast við, byggt á lögum sem öðlast hafa gildi með formlegum hætti eða í reynd á uppgjörsteggi. Skatteign og tekjuskattsskuldbindingu er jafnað saman þegar til staðar er lagalegur réttur til að jafna saman tekjuskattsskuld og skatteign og þegar skattarnir munu verða lagðir á af sömu skattyfirvöldum á sama fyrirtæki, eða á fyrirtæki sem eru samsköttuð og gert er ráð fyrir að muni greiða skatta sameiginlega.

Tekjuskattur í rekstrarreikningi skiptist þannig:

	2019	2018
Árhif innleiðingar IFRS 16	18.490	0
Mismunur á áætluðum og álögðum sköttum	0	6.914
Frestaður tekjuskattur ársins	<u>(11.431)</u>	<u>(7.265)</u>
Tekjuskattur samtals	<u>7.059</u>	<u>(351)</u>

Virkt skatthlutfall:

	2019	2018
Hagnaður fyrir tekjuskatt	<u>1.872.712</u>	<u>700.420</u>
Tekjuskattur miðað við gildandi skatthlutfall	20,0% 374.542	20,0% 140.084
Ófrádráttarþær kostnaður	0,0% 18	0,1% 400
Óskattskyldar tekjur	(19,8%) (371.256)	(21,1%) (147.749)
Mismunur á áætluðum og álögðum sköttum	0,0% 0	1,0% 6.914
Aðrar breytingar	0,2% 3.755	0,0% 0
Virkt skatthlutfall	<u>0,4% 7.059</u>	<u>0,0% (351)</u>

20. Þóknun til endurskoðunarfyrtækja

	2019	2018
Ytri endurskoðendur		
Endurskoðun og könnun reikningsskila	18.897	17.219
Önnur endurskoðunartengd þjónusta	6.330	4.335
Önnur þjónusta	3.964	833
Önnur endurskoðunarfyrtækja		
Innri endurskoðun og önnur þjónusta	60.889	35.815

Skýringar, frh.:

21. Rekstrarfjármunir

Rekstrarfjármunir eru færðir til eignar á kostnaðarverði að frádregnum uppsöfnuðum afskriftum og virðisrýmun. Á hverjum uppgjörssdegi er kannað hvort vísbendingar séu til staðar um virðisrýmun.

Kostnaður við að endurnýja einstaka hluta rekstrarfjármuna er eignfærður þegar líklegt er talið að ávinningur sem felst í eigninni muni renna til félagsins og hægt er að meta kostnaðinn á áreiðanlegan hátt. Bókfært verð hlutarins sem er endurnýjaður er gjaldfært. Allur annar kostnaður er gjaldfærður í rekstrarreikningi þegar til hans er stofnað.

Afskriftir eru reiknaðar línulega miðað við áætlaðan nýtingartíma einstakra hluta rekstrarfjármuna. Afskriftaraðferð, nýtingartími og niðurlagsverð eru endurmetin á uppgjörssdegi og breytt ef við á. Áætlaður nýtingartími og afskriftarhlutföll greinast þannig:

	Nýtingar- tími	Afskrifta- hlutföll
Fasteignir	17-33 ár	3 - 6%
Aðrir rekstrarfjármunir	3-10 ár	10 - 33%

Rekstrarfjármunir í efnahagsreikningi greinast þannig:

	Fasteignir	Skrifstofu- áhöld, tölvu- búnaður og bifreiðar	Samtals
Heildarverð 1.1.2018.....	173.885	689.269	863.154
Viðbót á árinu 2018.....	17.747	26.409	44.156
Selt og aflagt á árinu 2018.....	(12.350)	(53.500)	(65.850)
Heildarverð 31.12.2018.....	179.282	662.178	841.460
Afskrifað áður.....	112.933	407.607	520.540
Afskrifað á árinu	3.761	51.343	55.104
Selt og aflagt á árinu 2018.....	(11.115)	(48.255)	(59.370)
Afskrifað samtals 31.12.2018.....	105.579	410.695	516.274
Bókfært verð 31.12.2018.....	73.703	251.483	325.187
Heildarverð 1.1.2019.....	179.282	662.178	841.460
Viðbót á árinu 2019.....	1.875	3.127	5.002
Selt og aflagt á árinu 2019.....	0	(14.352)	(14.352)
Heildarverð 31.12.2019.....	181.157	650.953	832.110
Afskrifað áður.....	105.579	410.695	516.274
Afskrifað á árinu	4.419	41.508	45.927
Selt og aflagt á árinu 2019.....	0	(8.808)	(8.808)
Afskrifað samtals 31.12.2019.....	109.998	443.395	553.393
Bókfært verð 31.12.2019.....	71.159	207.558	278.717

Fasteignamat fasteigna í árslok 2019 nam 189 millj. kr. og lóða 27 millj. kr. eða samtals 216 millj. kr. og váttryggingamat fasteignanna var á sama tíma 298 millj. kr. Váttryggingamat annarra rekstrarfjármuna var 1.026 millj. kr.

22. Áhrif upptöku IFRS16 á reikningsskil

Í byrjun árs tók nýr IFRS reikningsskilastaðall gildi, IFRS 16 'Leigusamningar'. Samstæðan beitti staðlinum frá 1. janúar 2019 eins og skylt er, í samræmi við heimild í staðlinum um einfaldaða aðferð við innleiðinguna og mun því ekki endurreikna eða breyta samanburðarfjárhæðum.

Við innleiðingu á IFRS 16 færði samstæðan til skuldar leiguskuldbindingar í tengslum við leigusamninga sem áður höfðu verið flokkaðir rekstrarleigusamningar í samræmi við IAS 17 Leigusamningar. Þessar skuldir voru metnar með því að núvirða þær leigugreiðslur sem eftir voru með vöxtum sem voru ígildi lántöku vaxta samstæðunnar þann 1. janúar 2019. Vegið meðaltal núrvirðingavaxta eru 6,5%.

Skýringar, frh.:

22. Áhrif upptöku IFRS16 á reikningsskil, frh.:

Frá 1. janúar 2019 færði samstæðan leigusamninga með eftirfarandi hætti:

	31.12.2019	1.1.2019
Leiguréttindi		
Fasteignir	414.190	507.919
Bifreiðar	12.435	24.567
Samtals	<u>426.625</u>	<u>532.486</u>
Tekjuskattsineign		18.490
Leiguskuldbinding		
Leiguskuldbinding	515.197	624.938
Næsta árs afborgun	135.728	
Eigið fé		
Áhrif upptöku IFRS 16 á eigið fé		73.962

Áhrif upptöku IFRS 16 á afkomu samstæðunnar og starfspáttu hennar á tímabilinu eru óveruleg. Fyrir upptöku IFRS 16 voru leigugreiðslur af leigusamningum færðar meðal rekstrarkostnaðar en nú eru samningar til lengri tíma en 12 mánaða færðir sem eign til afnota og leiguskuldbinding í efnahag. Afskrift eignar til afnota er nú færð meðal rekstrarkostnaðar en vaxtagjöld vegna leiguskuldbindinga eru færð meðal fjármagnsgjalda.

Leiguréttindi eru upphaflega færð í efnahagsreikningi á upphafsdegi leigusamninga og metin á kostnaðarverði. Þau eru síðan færð í samræmi við ákvæði IFRS 16, að teknu tilliti til afskrifta, virðisrýrnunar og leiðréttinga vegna endurmats leiguskulda, eftir því sem við á. Leiguréttindi eru sérgreind á meðal eigna.

Leiguréttindi greinast þannig:

Leiguréttindi 1.1.2019	532.486
Verðbætur á árinu	18.244
Afskriftir ársins	(124.104)
Leiguréttindi 31.12.2019	<u>426.625</u>

Leiguskuldbinding greinist þannig:

Leiguskuldbinding 1.1.2019	624.938
Afborgunarpáttur leigugreiðslna	(127.985)
Verðbætur á árinu	18.244
Leiguskuldbinding 31.12.2019	<u>515.197</u>

Samstæðan hefur fært í rekstrarreikning á tímabilinu vegna færslu leigusamninga samkvæmt IFRS 16 afskriftir að fjárhæð 124 millj. kr. og vaxtagjöld að fjárhæð 36 millj. kr. Ef fyrri reikningsskilaaðferð hefði verið beitt áfram hefðu gjaldfærðar leigugreiðslur numið 164 millj. kr.

23. Viðskiptavild og óefnislegar eignir

Viðskiptavild

Viðskiptavild félagsins er vegna kaupa á líffryggingastarfsemi samstæðunnar. Endurheimtanleg fjárhæð fjárskapandi eininga er byggð á útreikningi á nýtingarvirði. Við þessa útreikninga eru notaðar sjóðstreymisspár byggðar á raunverulegum rekstrarniðurstöðum og fimm ára viðskiptaáætlun. Áætlanir um sjóðstreymi til framtíðar eru framreiknaðar með því að nota meðalvaxtarhraða í þeirri grein sem félagið starfar. Vegin ávöxtunarkrafa hefur verið notuð til að núvirða áætlanir um framtíðarsjóðstreymi.

Virðisrýrnunarpróf eru gerð árlega á viðskiptavild. Bókfært verð annarra eigna félagsins er kannað á hverjum uppgjörssdegi til að meta hvort einhver vísbending sé um virðisrýrnun. Ef svo reynist, er endurheimtanleg fjárhæð eignarinnar áætluð. Endurheimtanleg fjárhæð viðskiptavildar og óefnislegra eigna sem ekki hafa skilgreindan líftíma er metin á hverjum uppgjörssdegi.

Skýringar, frh.:

23. Viðskiptavild og óefnislegar eignir, frh.:

Endurheimtanleg fjárhæð eignar eða fjárskapandi einingar er hreint gangvirði hennar eða nýtingarvirði, hvort sem hærra reynist. Nýtingarvirði er metið miðað við áætlað framtíðarsjóðstreymi, sem er núvirt með vöxtum fyrir skatta, sem endurspeglar mat markaðarins á tímavirði peninga hverju sinni og þeirri áhættu sem fylgir eigninni. Virðisrýrnun er gjaldfærð þegar bókfært verð eignar eða fjárskapandi einingar er hærra en endurheimtanleg fjárhæð hennar. Fjárskapandi eining er minnsti aðgreinanlegi hópur eigna sem myndar sjóðstreymi sem er að mestu leyti óháð öðrum eignum eða hópi eigna.

Hugbúnaður

Hugbúnaður er eignfærður á grundvelli kostnaðarverðs búnaðarins ásamt kostnaði við að koma honum í notkun. Hugbúnaður er færður sem óefnisleg eign og afskrifaður miðað við áætlaðan nýtingartíma hans, sem eru 3-10 ár. Afskriftir eru hluti af liðnum rekstrarkostnaður.

Viðskiptavild og óefnislegar eignir í efnahagsreikningi greinast þannig:

	Viðskiptavild	Hugbúnaður	Samtals
Heildarverð 1.1.2018.....	99.916	336.718	436.634
Viðbót á árinu 2018.....	0	210.636	210.636
Heildarverð 31.12.2018.....	99.916	547.354	647.270
Afskrifað áður.....	0	123.484	123.484
Afskrifað á árinu	0	34.510	34.510
Afskrifað samtals 31.12.2018.....	0	157.994	157.994
Bókfært verð 31.12.2018.....	99.916	389.361	489.277
Heildarverð 1.1.2019.....	99.916	547.354	647.270
Viðbót á árinu 2019.....	0	232.087	232.087
Heildarverð 31.12.2019.....	99.916	779.441	879.357
Afskrifað áður.....	0	157.994	157.994
Afskrifað á árinu	0	55.410	55.410
Afskrifað samtals 31.12.2019.....	0	213.404	213.404
Bókfært verð 31.12.2019.....	99.916	566.037	665.953
Afskriftahlutföll		10%, 33%	

24. Fjáreignir og fjárskuldir

a. Fjármálagerningar

(i) Fjáreignir og fjárskuldir

Til fjármálagerninga teljast fjárfestingar í hlutabréfum og skuldabréfum, afleiður, útlán, viðskiptakröfur, handbært fé, lántökur, viðskiptaskuldir og aðrar skammtímaskuldir.

Flestir fjármálagerningar eru færðir á gangvirði við upphaflega skráningu í bókhald. Þegar fjármálagerningar eru ekki metnir á gangvirði gegnum rekstrarreikning, er allur beinn viðskiptakostnaður færður til hækkunar eða lækkunar á virði þeirra við upphaflega skráningu í bókhald. Eftir upphaflega skráningu eru fjármálagerningar færðir með þeim hætti sem greinir hér á eftir.

Fjármálagerningar eru færðir í ársreikning þegar samstæðan gerist aðili að samningsbundnum ákvæðum viðkomandi fjármálagerninga. Fjáreignir eru felldar út úr ársreikningi ef samningsbundinn réttur samstæðunnar að sjóðstreymi vegna fjáreignanna rennur út eða ef félagið yfirfærir fjáreignirnar til annars aðila án þess að halda eftir yfirráðum eða því sem næst allri þeirri áhættu og ávinningi sem í eignarhaldi á þeim felst. Bókhaldsskráning hefðbundinna kaupa og sölu á fjáreignum er gerð á viðskiptadegi, þ.e. á þeim degi sem félagið skuldbindur sig til að kaupa eða selja eignina. Fjárskuldir eru felldar út úr ársreikningi ef skuldbindingar samstæðunnar sem skilgreindar eru í samningi eru greiddar, falla úr gildi, er vísað frá eða þeim er aflétt.

Skýringar, frh.:

24. Fjáreignir og fjárskuldir, frh.:

a. Fjármálagerningar, frh.:

(ii) Handbært fé

Handbært fé samanstendur af sjóði og óbundnum bankainnstæðum.

(iii) Verðbréf

Verðbréf í efnahagsreikningi eru flokkuð sem fjáreignir á gangvirði gegnum rekstrarreikning hafi þau verið tilgreind þannig við upphaflega skráningu í bókhald. Fjármálagerningar eru tilgreindir á gangvirði gegnum rekstrarreikning ef ákvarðanir um kaup og sölu byggjast á gangvirði þeirra. Fjáreignir sem færðar eru á gangvirði gegnum rekstrarreikning eru metnar á gangvirði í efnahagsreikningi og gangvirðisbreytingar færðar í rekstrarreikning. Viðskiptakostnaður er færður í rekstrarreikning þegar hann fellur til.

Hluti verðbréfa er veðsettur fyrir allt að 229 millj. kr. í árslok 2019 (2018: 56 millj. kr.).

Afleiður: Félagið hefur gert framvirka samninga til mótvægis við sveiflur í gangvirði nokkurra verðbréfa. Afleiður eru upphaflega færðar á gangvirði á þeim degi sem samningar eru gerðir og síðan endurmetnir til gangvirðis í lok hvers uppgjörstímabils. Gangvirðisbreytingar eru færðar í rekstrarreikning, í gangvirðisbreytingar verðbréfa undir fjármunatekjum. Ef ekki er heimild til jöfnunar eru afleiður með jákvæða stöðu færðar á meðal verðbréfa í efnahagsreikningi, en afleiður með neikvæða stöðu eru færðar á meðal skulda.

Samstæðan flokkar hlutafjáreign sína í S121, eignarhaldsfélag um hlut í Stoðum hf., á meðal óskráðra hlutabréfa (stig 2) en félagið taldist vera hlutdeildarfélag samkvæmt IAS 28 og meðhöndlað í reikningsskilum samkvæmt hlutdeildaraðferð á árinu 2018, en ekki lengur. Hlutur félagsins í S121 er 18,5% (2018: 22,8%) og er hann metinn á 2.845 m.kr. þann 31.12.2019 (2018: 2.377 m.kr.). Félagið á einn fulltrúa í stjórn S121 en fjöldi stjórnarmanna er alls 6. Um er að ræða fjárfestingu sem meðhöndluð er sem hluti af verðbréfasafni félagsins og er ekki að öðru leyti tengd hefðbundnum vátryggingarekstri félagsins.

(iv) Útlán og viðskiptakröfur

Útlán og viðskiptakröfur eru fjármálagerningar sem hafa fyrirfram ákveðna gjalddaga og eru ekki skráðir á opinberum markaði.

Útlán eru færð þegar þau eru greidd til lántakenda. Þau eru upphaflega færð á gangvirði, sem er upphafleg lánsfjárhæð að frádregnum viðskiptakostnaði, en eru eftir það færð á afskrifuðu kostnaðarverði.

Útlán og viðskiptakröfur eru afskráð þegar greiðsluflæði þeirra stöðvast og engar raunhæfar líkur eru taldar á innheimtu eða þegar samstæðan hefur flutt stærstan hluta áhættu og ávinnings vegna eignarhalds annað.

(v) Afskrifað kostnaðarverð

Afskrifað kostnaðarverð fjáreignar eða fjárskuldar er fjárhæðin sem fjáreignin eða fjárskuldin er metin á við upphaflega skráningu, að frádregnum afborgunum höfuðstóls og að viðbættu yfirverði eða frádregnum uppsöfnuðum afföllum sem fundin eru með aðferð virkra vaxta á mismun upphaflegs verðs og uppgreiðsluverðmætis, að frádreginni virðisryrnun.

(vi) Jöfnun

Fjáreignum og fjárskuldum er jafnað saman og nettó fjárhæð færð í efnahagsreikning þegar og aðeins þegar lagalegur réttur er til staðar um jöfnun og fyrirhugað er að gera upp með jöfnun fjáreigna og fjárskulda.

b. Grundvöllur mats á gangvirði fjáreigna

Verðbréf í efnahagsreikningi eru fjárfestingar í hlutabréfum, skuldabréfum og verðbréfasjóðum. Gangvirði skráðra verðbréfa er skráð markaðsverð þeirra á uppgjörstími án þess að tekið sé tillit til sölukostnaðar sem gæti fallið til í framtíðinni.

Sé markaðsverð ekki skráð í kauphöll eða fáanlegt hjá miðlara, er gangvirði fjármálagerningsins metið með matsaðferðum, þar á meðal geta verið nýleg viðskipti ótengdra aðila, tilvísun í gangvirði sambærilegra fjáreigna, núvirt sjóðstreymi, verðmyndunarlíkan valréttá eða aðrar verðmatsaðferðir sem gefa til kynna áreiðanlegt mat á öðrum viðskiptum á markaði.

Skýringar, frh.:

24. Fjáreignir og fjárskuldir, frh.:

b. Grundvöllur mats á gangvirði fjáreigna, frh.:

Þegar notast er við núvirta sjóðstreymisaðferð við mat á gangvirði, er vænt framtíðar sjóðstreymi byggt á besta mati stjórnenda og ávöxtunarkrafa, sem notuð er, eru markaðsvextir sambærilegs gernings á uppgjörstigi. Þegar önnur verðmyndunarlíkön eru notuð, eru forsendur matsins byggðar á upplýsingum af markaði á uppgjörstigi. Gangvirði óskráðra hlutabréfa er metið, ef mögulegt er, með því að nota viðeigandi V/H hlutfall fyrir sambærileg skráð félög og er hlutfallið lagað að sérstökum aðstæðum útgefanda verðbréfanna.

c. Flokkun og gangvirði fjáreigna og fjárskulda

Eftirfarandi tafla sýnir flokkun félagsins á fjáreignum og fjárskuldum:

	Fjáreignir og fjárskuldir á gangvirði	Útlán og kröfur	Bókfært alls	Gangvirði
31. desember 2019				
Bundin innlán		4.749	4.749	
Útlán		822.095	822.095	
Verðbréf	28.015.199	35	28.015.235	28.015.235
Viðskiptakröfur og aðrar eignir		4.523.185	4.523.185	
Handbært fé		6.433.415	6.433.415	
Fjáreignir samtals	28.015.199	11.783.479	39.798.679	28.015.235
Afleiðuskuldir	(35.167)		(35.167)	(35.167)
Viðskiptaskuldir og aðrar skuldir		(1.082.062)	(1.082.062)	
Víkjandi lán		(2.231.048)	(2.231.048)	
Fjáreignir - fjárskuldir	27.980.032	8.470.369	36.450.402	27.980.068
31. desember 2018				
Bundin innlán		4.637	4.637	
Útlán		1.053.650	1.053.650	
Verðbréf	26.438.389	35	26.438.425	26.438.425
Viðskiptakröfur og aðrar eignir		4.772.068	4.772.068	
Handbært fé		1.439.187	1.439.187	
Fjáreignir samtals	26.438.389	7.269.577	33.707.967	26.438.425
Viðskiptaskuldir og aðrar skuldir		(1.004.956)	(1.004.956)	
Víkjandi lán		(2.173.006)	(2.173.006)	
Fjáreignir - fjárskuldir	26.438.389	4.091.615	30.530.005	26.438.425

Samstæðan birtir ekki gangvirði annarra fjáreigna þar sem bókfært verð þeirra er talið endurspeglar gangvirðið.

d. Stigkerfi gangvirðis

Taflan hér að neðan sýnir fjármálagerninga færða á gangvirði eftir verðmatsaðferð. Aðferðirnar eru skilgreindar á eftirfarandi hátt:

Stig 1: skráð verð á virkum markaði fyrir samskonar eignir og skuldir.

Stig 2: forsendur byggja á öðrum breytum en skráðum verðum á virkum markaði (stig 1) sem unnt er að afla fyrir eignir og skuldir, beint (t.d. verði) eða óbeint (afleidd af verðum).

Stig 3: forsendur gangvirðis eigna og skulda eru ekki byggðar á gögnum sem unnt er að afla á markaði, heldur meðal annars á upplýsingum um afkomu viðkomandi félags, kaup og sölu eignarhluta o.fl.

Vísað er í skýringu 24b varðandi grundvöll mats á gangvirði fjáreigna.

Skýringar, frh.:

24. Fjáreignir og fjárskuldir, frh.:

d. Stigkerfi gangvirðis, frh.:

Mat á gangvirði 31. desember 2019	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Ríkistryggðar fjáreignir				
Ríkistryggð verðbréf	1.610.050	1.835		1.611.886
Ríkisverðbréfasjóðir	413.670			413.670
Skuldabréf				
Eignatryggð skuldabréf	7.592.614	200.773		7.793.387
Önnur skuldabréf	924.018	363.414	169.000	1.456.432
Hlutabréf				
Skráð hlutabréf	2.657.141			2.657.141
Óskráð hlutabréf		4.207.269	1.991.602	6.198.871
Hlutdeildarskírteini				
Skuldabréfasjóðir	4.120.057	1.320.683		5.440.740
Önnur verðbréf				
Önnur verðbréf	731.954	1.454.439	256.715	2.443.108
Samtals fjáreignir	18.049.504	7.548.413	2.417.317	28.015.235
Afleiður				
Afleiður, skuldir	35.167			35.167
Samtals fjárskuldir	35.167	0	0	35.167

Mat á gangvirði 31. desember 2018	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Ríkistryggðar fjáreignir				
Ríkistryggð verðbréf	2.277.816	2.180		2.279.996
Ríkisverðbréfasjóðir	379.356			379.356
Skuldabréf				
Eignatryggð skuldabréf	5.634.862	679.566		6.314.428
Önnur skuldabréf	410.228	864.612		1.274.840
Hlutabréf				
Skráð hlutabréf	2.416.969			2.416.969
Óskráð hlutabréf		3.273.532	3.642.052	6.915.584
Hlutdeildarskírteini				
Skuldabréfasjóðir	2.253.134	1.318.595		3.571.729
Önnur verðbréf				
Önnur verðbréf	1.065.469	1.940.403	279.650	3.285.522
Samtals fjáreignir	14.437.834	8.078.888	3.921.702	26.438.425

Skýringar, frh.:

24. Fjáreignir og fjárskuldir, frh.:

d. Stigkerfi gangvirðis, frh.:

Á árinu 2019 var gerð breyting á flokkun eigna vegna breyttra forsendna við mat á gangvirði þeirra. Þannig voru eignir að andvirði 169 millj.kr. fluttar af stigi 2 yfir á stig 3.

Breyting á eignum sem falla undir stig 3:

Staða 1.1.	3.921.702
Fært á milli stiga	169.000
Keypt	166.594
Selt/arðgreiðslur/afborganir	(2.109.478)
Vextir og matsbreytingar *	269.500
Staða 31.12	<u>2.417.317</u>

* Þar af er innleyst -45 millj.kr. og óinnleyst 314 millj.kr.

Taflan hér að neðan sýnir forsendur sem notaðar eru við mat á eignum sem falla undir stig 3 ásamt næmni fyrir breytingum á þeim.

Fjáreign	Gangvirði 31.12.2019	Forsendur	Bil	Áhrif á gangvirði, næmnigreining
Óskráð hlutabréf	1.991.602	EBITDA vöxtur	0,4%-3,2%	Óskráð hlutabréf á 3. stigi eru ýmist metin á kaupverði, út frá nýlegum viðskiptum, miðað við hlutdeild í eigin fé, út frá kennitölusamanburði (eignir 1) eða út frá sjóðstreymismati (eignir 2).
		Ávöxtunarkrafa á eigið fé	12,6%-13,4%	5% lækkun á virði eigna 1 og 2,5% lækkun í EBITDA vexti og 2,5% hækkun á ávöxtunarkröfu á eigið fé eigna 2 lækkar virði eigna um 320 millj.kr. 5% hækkun á virði eigna 1 og 2,5% hækkun í hagnaðarvexti og 2,5% lækkun á ávöxtunarkröfu á eigið fé eigna 2 hækkar virði eigna um 452 millj.kr.

e. Útlán greinast þannig:

	2019	2018
Skuldabréf með veðtryggingu	662.507	923.797
Önnur útlán	230.045	199.517
Ótekjufærð afföll og lántökukostnaður	<u>(7.957)</u>	<u>(12.164)</u>
Útlán samtals	884.595	1.111.150
Afskriftareikningur útlána.....	<u>(62.500)</u>	<u>(57.500)</u>
Útlán samkvæmt efnahagsreikningi.....	822.095	1.053.650
Næsta árs afborgun	289.401	344.505
Til lengri tíma.....	532.694	709.145

f. Breytingar á afskriftareikningi útlána greinast þannig:

	Almenn niðurfærsla	Sértæk niðurfærsla	Samtals
Afskriftareikningur útlána 1. janúar 2018	87.663	12.037	99.700
Afskrifað endanlega á árinu	(2.010)	(2.010)	(4.020)
Innborgað á árinu, áður afskrifað	1.367	1.367	2.734
Virðisrýrnun útlána á árinu, breyting	<u>(41.513)</u>	<u>(44)</u>	<u>(41.557)</u>
Afskriftareikningur útlána 31. desember 2018	46.150	11.350	57.500
Afskrifað endanlega á árinu	(6.811)	(6.811)	(13.622)
Innborgað á árinu, áður afskrifað	1.662	1.662	3.324
Virðisrýrnun útlána á árinu, breyting	5.749	4.400	10.149
Afskriftareikningur útlána 31. desember 2019	51.899	10.601	62.500

Skýringar, frh.:

25. Fjárfestingar með fjárfestingaáhættu líftryggingataka

Líftryggingamiðstöðin býður söfnunarlíftryggingar sem innihalda að hluta líftryggingu og hins vegar sparnað í verðbréfasjóði. Vátryggingataki ber sjálfur fjárfestingaáhættuna.

26. Skatteign

Skatteign er einungis færð að því marki sem líklegt er talið að skattskyldur hagnaður verði til ráðstöfunar í framtíðinni, sem unnt verður að nýta eignina á móti. Skatteign er metin á hverjum uppgjörsdegi og lækkuð að því marki sem talið er að hún nýtist ekki.

	2019	2018
Skatteign 1.1.....	88.311	81.046
Tekjuskattur ársins.....	(7.059)	351
Mismunur á áætluðum og álögðum sköttum fyrra árs.....	0	6.914
Tekjuskattsineign vegna innleiðingar IFRS 16.....	18.490	0
Skatteign 31.12.....	<u>99.743</u>	<u>88.311</u>

Skatteign greinist í eftirtalda liði:

Rekstrarfjármunir.....	(73.223)	(57.897)
Leiguréttindi, -skuldbindingar.....	17.714	0
Viðskiptakröfur.....	144.073	127.375
Gengismunur.....	(6.779)	5.095
Yfirfæranlegt skattalegt tap.....	17.957	13.738
Skatteign í árslok.....	<u>99.743</u>	<u>88.311</u>

Yfirfæranlegt skattalegt tap er nýtanlegt á móti skattskyldum hagnaði næstu ára sem hér segir:

Skattalegt tap ársins 2018, nýtanlegt til ársloka 2028.....	50.068
Skattalegt tap ársins 2019, nýtanlegt til ársloka 2029.....	39.715
	<u>89.783</u>

27. Eignir til sölu

Eignir sem haldið er til sölu eru fullnustueignir sem félagið hefur yfirtekið vegna uppgjörs krafna, færðar á kaupverði að teknu tilliti til varúðarniðurfærslu.

	2019	2018
Eignir		
Fasteignir	445	445
Bifreiðar	24.766	2.667
	<u>25.211</u>	<u>3.111</u>

28. Endurtryggingaeignir

Endurtryggingasamningar eru gerðir í þeim tilgangi að draga úr áhættu samstæðunnar. Endurtryggjendur bera ýmist ákveðið hlutfall af bótafjárhæðum eða alla áhættuna umfram umsamda fjárhæð.

	2019	2018
Hlutur endurtryggjenda í iðgjaldaskuld	90.520	81.812
Hlutur endurtryggjenda í tjónaskuld	324.603	638.363
Endurtryggingaeignir samtals.....	<u>415.123</u>	<u>720.176</u>

Skýringar, frh.:

29. Viðskiptakröfur

Á hverjum uppgjörsdegi er kannað hvort til staðar sé hlutlæg vísbending um virðisrýrnun fjáreigna sem ekki eru færðar á gangvirði. Vísað er í skýringu 17 varðandi mat á virðisrýrnun viðskiptakrafna á árinu.

	2019	2018
Viðskiptakröfur vegna váttryggingastarfsemi	3.806.954	3.835.878
Aðrar kröfur	301.108	216.014
Viðskiptakröfur samtals	<u>4.108.062</u>	<u>4.051.892</u>
Afskriftareikningur viðskiptakrafna		
Staða 1.1.....	138.100	229.669
Virðisrýrnun á árinu.....	85.720 (	3.404)
Endanlega tapað.....	(42.355)	(88.165)
Staða 31.12.....	<u>181.465</u>	<u>138.100</u>

30. Hlutfé og varasjóðir

Hlutfé

Heildarhlutfé, samþykkt og útgefið af félaginu í árslok 2019, er 772 millj. hluta að nafnvirði 1 króna hver. Hlutfé félagsins var aukið um 94 millj. hluta að nafnvirði 1 kr. hver á árinu. Hverjum einnar krónu hlut fylgir eitt atkvæði og eiga hluthafar þannig rétt á einu atkvæði á hlut á félagsfundum. Greitt hefur verið fyrir alla hluti að fullu.

Þegar samstæðan kaupir eigin hluti er kaupverðið, að meðtöldum beinum kostnaði, fært til lækkunar á eigin fé. Þegar eigin hlutir eru seldir er eigið fé hækkað.

Arðgreiðslur

Arðgreiðslur til hluthafa eru færðar til lækkunar á eigin fé þegar þær eru samþykktar af aðalfundi. Samkvæmt lögum um hlutfélög nr. 2/1995 má einungis úthluta sem arði hagnaði samkvæmt samþykktum ársreikningi síðasta árs, yfirfærðum hagnaði frá fyrri árum og frjálsum sjóðum eftir að dregið hefur verið frá tap sem ekki hefur verið jafnað og það fé sem kveðið er á um samkvæmt lögum eða félagssamþykktum. Óheimilt er samkvæmt ársreikningalögum nr. 3/2006 að úthluta arði af gangvirðisreikningi og bundnum hlutdeildarreikningum á meðal eigin fjár.

Yfirverð

Yfirverð er munurinn á söluverði sem félagið fékk við útgáfu á hlutfé og nafnverðs útgefina hluta, að frádregnum kostnaði við útgáfu nýrra hluta að teknu tilliti til skattaáhrifa og kaupverði eigin hluta umfram nafnverð þeirra.

Lögbundinn varasjóður

Lögbundni varasjóðurinn er stofnaður í samræmi við lög um hlutfélög nr. 2/1995 sem kveða á um að minnst 10% af hagnaði félagsins, sem ekki er ráðstafað á móti tapi fyrri ára eða lagt í aðra sjóði í samræmi við lög, skuli leggja í varasjóð þar til virði sjóðsins nemur 10% af hlutfé félagsins. Þegar þeim mörkum hefur verið náð skal framlag í varasjóð vera minnst 5% þar til virði hans nemur fjórðungi af hlutfé félagsins.

Bundið eigið fé:

Óinnleyst matsbreyting fjármálagerninga

Á bundinn eiginfjárreikning er færð óinnleyst matsbreyting fjáreigna tilgreindra á gangvirði við upphaflega skráningu að teknu tilliti til skattaáhrifa.

Bundinn hlutdeildarreikningur

Á bundinn hlutdeildarreikning er færður mismunur á hlutdeild sem færð hefur verið í rekstrareikning vegna dótturfélags og þeirri fjárhæð sem nemur mótteknum arði eða þeim arði sem ákveðið hefur verið að úthluta. Tekið er tillit til þeirrar fjárhæðar sem bundin er vegna matsbreytinga fjármálagerninga hjá dótturfélagi. Reikningurinn er leystur upp ef hlutdeildin er seld eða afskrifuð.

Skýringar, frh.:

30. Hlutfé og varasjóðir, frh.:

Bundið eigið fé greinist á eftirfarandi hátt:

	Óinnleyst matsbreyting fjármálagerninga	Bundinn hlutdeildar- reikningur	Samtals
Óinnleyst matsbreyting fjármálagerninga	3.623.906		3.623.906
Skattaáhrif af óinnleystri matsbreytingu fjármálagerninga	(394.952)		(394.952)
Hlutdeild í bundnum eiginfjárreikningi dótturfélaga		1.133.684	1.133.684
Staða í árslok 2018	3.228.954	1.133.684	4.362.638
Staða í ársbyrjun 2019	3.228.954	1.133.684	4.362.638
Breyting á óinnleystri matsbreytingu fjármálagerninga	594.045		594.045
Breyting skattaáhrifa af óinnleystri matsbreytingu fjármálagerninga	63.986		63.986
Hlutdeild í bundnum eiginfjárreikningi dótturfélaga		191.869	191.869
Staða í árslok 2019	3.886.985	1.325.553	5.212.538

Óráðstafað eigið fé

Óráðstafað eigið fé er óráðstafaður hagnaður og tap samstæðunnar frá stofnun félagsins að frádregnum framlögum í varasjóð.

31. Gjaldþol

Gjaldþol segir til um getu félagsins til að taka á sig áföll, þ.e.a.s. fjárhagslegan styrk þess. Gjaldþolskrafa skv. lögum er það lágmark gjaldþols sem váttryggingafélag þarf að hafa og er það reiknað út frá raunverulegri áhættu félagsins samkvæmt staðalreglu. Stjórn TM hefur gefið út að stýra eigi gjaldþoli félagsins þannig að gjaldþolshlutfall þess sé á bilinu 1,4 til 1,7.

Gjaldþol samstæðunnar (sbr. 88. gr. laga nr. 100/2016) er 19.338 millj.kr. (2018: 14.583 millj.kr.). Gjaldþolskrafa (sbr. 96. gr.) er 8.883 millj.kr. (2018: 8.362 millj.kr.). Tillaga stjórnar er að ekki verði greiddur út arður og er því gjaldþolshlutfall samstæðunnar 2,18 (2018: 1,74).

	2019	2018
Eigið fé samkvæmt efnahagsreikningi	17.351.339	13.303.147
Víkjandi lán	2.231.048	2.173.006
Óefnislegar eignir	(665.953)	(489.277)
Tillaga um arðgreiðslu	0	(700.000)
Mismunur á nettó váttryggingaskuld í reikningsskilum og samkvæmt gjaldþolsreglum.....	421.484	296.604
	19.337.917	14.583.480
Gjaldþol	19.337.917	14.583.480
Gjaldþolskrafa (SCR)	8.883.316	8.362.286
Gjaldþolshlutfall	2,18	1,74
Lágmarksfjármagn (MCR)	3.681.954	3.464.763
Lágmarksfjármagnshlutfall	4,82	3,76
Gjaldþolskrafa		
Líftryggingaáhætta	226.185	211.228
Heilsutryggingaáhætta	1.381.419	1.247.736
Skaðatryggingaáhætta	4.659.543	4.278.438
Markaðsáhætta	5.491.254	6.127.944
Mótaðilaáhætta	2.498.541	864.658
Fjölþættingaráhrif	(4.360.411)	(3.625.266)
Rekstraráhætta	562.206	514.521
Áhætta vegna óefnislegra eigna	0	0
Aðlögun vegna frestaðra skatta	(1.575.420)	(1.256.974)
Gjaldþolskrafa (SCR)	8.883.316	8.362.286

Skýringar, frh.:

32. Vátryggingaskuld

Vátryggingaskuld í efnahagsreikningi er skuldbinding samstæðunnar vegna gerðra vátryggingasamninga og er hún samtala besta mats tjónaskuldar, iðgjaldaskuldar og áhættuálags.

Tjónaskuld er sú fjárhagslega skuldbinding sem hvílir á samstæðunni vegna orðinna tjóna. Kjarni hennar er tölfræðilegt mat á endanlegum tjónakostnaði orðinna og úppgerðra tjóna þegar uppgjóri þeirra er lokið, en að frádregnu því sem þegar hefur verið greitt. Við kjarna tjónaskuldar leggjast álagsliðir samkvæmt ákvæðum laga um nr. 100/2016 um vátryggingastarfsemi og tengdri löggjöf. Álagsliðirnir eru:

- 1) Væntanlegur kostnaður samstæðunnar við umsjá og uppgjör tjóna.
- 2) Mat á verðlagsbreytingum frá reikningsskiladegi fram að greiðslu.
- 3) Áhrif núvirðingar á reiknuðu væntu fjárstreymi við uppgjör tjóna með vaxtaferlum útgefnum af eftirlitsstjórnvöldum.

Iðgjaldaskuld er sá hluti iðgjalda vegna tekinnar vátryggingaáhættu sem tilheyrir næstu reikningsárum að teknu tilliti til væntanlegrar niðurfellingar iðgjalda. Iðgjaldaskuld er verðmæti þeirrar vátryggingaverndar sem félagið hefur þegar lofað að veita eftir lok reikningstímabilsins.

Áhættuálag er mat á fjármangskostnaði við að leggja til eigið fé til jafns við gjaldþolskröfu sem er nauðsynleg til að standa undir vátryggingaskuldbindingum á uppgjörstíma þeirra. Áhættuálagið kemur ekki til greiðslu nema félagið eða hluti þess sé selt.

Félagið hefur notað þessa aðferð við mat á tjónaskuld síðan í ársuppgjöri ársins 2014. Aðferðin er í samræmi við reglur IFRS 4 og laga nr. 100/2016 um vátryggingastarfsemi, þannig að mat á tjónaskuld í gjaldþolsútreikningum er það sama og í ársreikningi. Matsaðferð iðgjaldaskuldar og áhættuálags, sem samstæðan notar við reikningskil, er ekki sú sama og er notuð við gjaldþolsútreikninga.

Í meðfylgjandi viðauka á bls. 47 má sjá þróun tjónaskuldar samstæðunnar eftir tjónsárum á undanliðnum tíu árum og stöðu hennar í árslok 2019.

Vátryggingaskuld í efnahagsreikningi greinist þannig:

	2019	2018
Vátryggingaskuld (heild):		
Tjónaskuld	14.399.174	12.725.055
Iðgjaldaskuld	5.102.549	4.887.476
Áhættuálag	578.392	520.214
Vátryggingaskuld samtals.....	<u>20.080.115</u>	<u>18.132.744</u>

Endurtryggingasamningar samstæðunnar eru aðallega umframskaðasamningar (Excess of Loss) sem bæta stórtjón, en fáeinar greinar eru með hlutfallssamninga (Quota share).

Hlutdeild endurtryggjenda:

Tjónaskuld	324.603	638.363
Iðgjaldaskuld	90.520	81.812
Hlutdeild endurtryggjenda samtals.....	<u>415.123</u>	<u>720.176</u>

Vátryggingaskuld í eigin hlut:

Tjónaskuld	14.074.571	12.086.692
Iðgjaldaskuld	5.012.029	4.805.664
Áhættuálag	578.392	520.214
Vátryggingaskuld í eigin hlut samtals.....	<u>19.664.992</u>	<u>17.412.569</u>

Áætlun vegna tilkynntra tjóna, tjónakostnaðar og kostnaðar vegna orðinna en ótilkynntra tjóna er skuldfærð að frádregnu væntanlegu hrakvirði tjónamuna. Heildarfjárhæð hrakvirðis í árslok 2019 og 2018 er óveruleg.

Skýringar, frh.:

32. Vátryggingaskuld, frh.:

	Heild	Hlutdeild endur- tryggjenda	Í eigin hlut
Þróun tjónaskuldar vegna tjóna fyrri ára á árinu 2019			
Tjónaskuld í byrjun árs	12.725.055	(638.363)	12.086.692
Greidd tjón á árinu vegna fyrri ára	(6.827.785)	299.929	(6.527.856)
Tjónaskuld vegna tjóna fyrri ára í lok árs	(7.528.209)	315.365	(7.212.844)
Breyting í áhrifum núvirðingar á tjón eldri ára	604.512	0	604.512
Matsbreyting vegna tjóna fyrri ára	(1.026.427)	(23.069)	(1.049.496)
Hlutfallsleg matsbreyting vegna tjóna fyrri ára	(8,1%)	3,6%	(8,7%)
Tjón sem urðu á árinu 2019			
Greitt vegna tjóna sem urðu á árinu	5.094.149	(124.701)	4.969.448
Tjónaskuld vegna tjóna sem urðu á árinu	6.870.965	(9.238)	6.861.727
Tjón sem urðu á árinu samtals	11.965.114	(133.939)	11.831.175
Tjónaskuld vegna tjóna fyrri ára í árslok	7.528.209	(315.365)	7.212.844
Tjónaskuld vegna tjóna á árinu 2019	6.870.965	(9.238)	6.861.727
Tjónaskuld samtals	14.399.174	(324.603)	14.074.571
Hækkun áhættuálags á árinu 2019	58.178	0	58.178
Hækkun iðgjaldaskuldar á árinu 2019	215.072	(8.707)	206.365
		Hlutdeild endur- tryggjenda	Í eigin hlut
Þróun tjónaskuldar vegna tjóna fyrri ára á árinu 2018			
Tjónaskuld í byrjun árs	12.163.157	(424.237)	11.738.920
Greidd tjón á árinu vegna fyrri ára	(7.584.377)	427.580	(7.156.797)
Tjónaskuld vegna tjóna fyrri ára í lok árs	(6.129.442)	207.559	(5.921.883)
Breyting í áhrifum núvirðingar á tjón eldri ára	354.926	0	354.926
Matsbreyting vegna tjóna fyrri ára	(1.195.736)	210.902	(984.834)
Hlutfallsleg matsbreyting vegna tjóna fyrri ára	(9,8%)	(49,7%)	(8,4%)
Tjón sem urðu á árinu 2018			
Greitt vegna tjóna sem urðu á árinu	5.733.734	(124.681)	5.609.053
Tjónaskuld vegna tjóna sem urðu á árinu	6.595.613	(430.804)	6.164.809
Tjón sem urðu á árinu samtals	12.329.347	(555.485)	11.773.862
Tjónaskuld vegna tjóna fyrri ára í árslok	6.129.442	(207.559)	5.921.883
Tjónaskuld vegna tjóna á árinu 2018	6.595.613	(430.804)	6.164.809
Tjónaskuld samtals	12.725.055	(638.363)	12.086.692
Hækkun áhættuálags á árinu 2018	43.468	0	43.468
Hækkun iðgjaldaskuldar á árinu 2018	336.015	(8.022)	327.993

3,7% af eigin tjónshlutfalli samstæðunnar á árinu 2019 má rekja til breytinga á áhrifum núvirðingar á tjón eldri ára og 6,5% til neikvæðrar matsþróunar. Á árinu 2018 mátti rekja 2,3% af eigin tjónshlutfalli til breytinga á áhrifum núvirðingar á tjón eldri ára og 6,3% til neikvæðrar matsþróunar.

Skýringar, frh.:

	2019	2018
33. Lántökur		
Víkjandi lán.....	2.231.048	2.173.006
Næsta árs afborgun	0	0
Til lengri tíma.....	2.231.048	2.173.006

Á árinu 2015 gaf TM út víkjandi skuldabréf að fjárhæð 2.000 millj.kr. Víkjandi skuldabréfin eru verðtryggð og teljast til gjaldþols félagsins. Skuldabréfin bera 5,25% fasta verðtryggða vexti og eru til 30 ára með uppgreiðsluheimild og þrepahækkun í vöxtum upp í 6,25% eftir 10 ár.

	2019	2018
34. Viðskiptaskuldir og aðrar skammtímaskuldir		
Viðskiptaskuldir	554.213	531.213
Skuldir vegna endurtryggingastarfsemi	85.345	52.591
Skammtímaskuldir og áfallin gjöld.....	442.504	421.152
Viðskiptaskuldir og aðrar skammtímaskuldir samtals.....	1.082.062	1.004.956

Skýringar, frh.:

Áhættustýring

35. Yfirlit

Helstu áhættur sem fylgja starfsemi samstæðunnar eru:

- váttryggingaáhætta
- markaðsáhætta
- mótaðilaáhætta
- lausafjáraáhætta
- rekstraráhætta
- viðskiptaáhætta

Skýringar 36 - 41 veita upplýsingar um framangreindar áhættur, markmið, stefnu og aðferðir samstæðunnar við að meta og draga úr áhættu, auk upplýsinga um eiginfjárstýringu hennar.

Markmið samstæðunnar með áhættustýringu er að greina áhættu sem hún býr við, setja viðmið um áhættutöku og hafa eftirlit með henni. Áhættustýringarstefna samstæðunnar og aðferðir eru yfirfarnar reglulega til að ná góðri yfirsýn yfir heildaráhættu hennar og meðal annars greina breytingar á markaði og starfsemi samstæðunnar. Með starfsþjálfun stefnir félagið að öguðu eftirliti þar sem allir starfsmenn eru meðvitaðir um hlutverk sitt og skyldur.

Stjórnendur samstæðunnar ákvarða áhættuvilja félagsins ásamt áhættumörkum og marka þannig hvernig og hversu mikil áhættutaka félagsins á að vera, þar með talið áhætta af fjárfestingum. Áhættustýring mælir áhættu og skilar ársfjórðungslegum skýrslum til stjórnar um hvernig áhættusnið félagsins er hverju sinni og hvort áhættutakan sé innan skilgreindra marka áhættuviljans.

Gjaldþolskrafa

Núverandi lög um váttryggingastarfsemi kveða á um ákveðið lágmarksfjármagn sem váttryggingafélögum er skylt að uppfylla. Um er að ræða tvær kröfur, gjaldþolskröfu og lágmarksfjármagn. Gjaldþolskrafan vegur þyngra fyrir samstæðuna og er hugsuð sem það lágmarks gjaldþol sem félög þurfa að hafa til að stunda váttryggingastarfsemi. Lágmarksfjármagnnið er lægra, á bilinu 25-45% af gjaldþolskröfunni. Gjaldþolskrafan er áhættumiðuð, tekur tillit til allra helstu áhættuþátta váttryggingafélaga og reiknuð með staðalreglu. Allar forsendur staðalreglunnar byggja á 99,5% vágildi og er því fjárhæðum í gjaldþolskröfunni ætlað að varpa ljósi á tap sem raungerist með líkum 1 á móti 200 eða sem nemur á 200 ára fresti að meðaltali. Félagið reiknar nú þessa áhættu ársfjórðungslega í samræmi við áhættustýringarstefnu og áhættuvilja félagsins. Áhætta skv. staðalreglu laganna er í eftirfarandi töflu.

Heildaráhætta og gjaldþolskrafa	2019	2018
Líftryggingaáhætta.....	226.185	211.228
Heilsutryggingaáhætta.....	1.381.419	1.247.736
Skaðatryggingaáhætta.....	4.659.543	4.278.438
Markaðsáhætta.....	5.491.254	6.127.944
Mótaðilaáhætta.....	2.498.541	864.658
Fjölbættingaráhrif.....	(4.360.411)	(3.625.266)
Áhætta óefnislegra eigna.....	0	0
Grunngjaldþolskrafa.....	9.896.531	9.104.738
Rekstraráhætta.....	562.206	514.521
Aðlögun vegna frestaðra skatta.....	(1.575.420)	(1.256.974)
Heildaráhætta og gjaldþolskrafa.....	8.883.316	8.362.286

Fjölbættingaráhrif (e. Diversification effect) koma til frádráttar heildaráhættu þar sem ekki er talið að allar áhættur raungerist á sama tíma og því ekki rétt að leggja þær allar saman. Í einhverjum tilfellum er talið að fylgni sé á milli áhættuþátta og í öðrum tilfellum ekki. Því eru áhætturnar lagðar saman að teknu tilliti til tengsla á milli þeirra, en það er gert með fylgnifylkjum. Aðlögun vegna frestaðra skatta (e. Adjustment for the loss-absorbing capacity of deferred taxes) kemur til frádráttar ef áhættuþættir raungerast.

Skýringar, frh.:

36. Vátryggingaáhætta

Vátryggingasamningar

Félagið gefur út samninga sem flytja vátryggingalega áhættu frá viðskiptavinum til samstæðunnar.

Með vátryggingasamningi tekur vátryggjandinn að sér vátryggingaáhættu frá vátryggingataka með því að samþykka að bæta tjón vegna ákveðins óviss atburðar í framtíðinni.

Vátryggingasamningar félagsins flokkast í skaðatryggingar og líf- og sjúkdómatryggingar.

Skaðatryggingar

Vátryggingasamningar sem teljast til skaðatrygginga varða ábyrgðartjón, slysatjón og eignatjón.

Ábyrgðartryggingar bæta tjón þriðja aðila sem hinn vátryggði veldur. Slysatryggingar bæta tjón sem hinn vátryggði verður fyrir vegna slyss. Eignatryggingar greiða aðallega bætur til vátryggðra vegna tjóns eða taps á eignum og tengdum hagsmunum. Viðskiptavinir með rekstrarstöðvunartryggingu geta einnig fengið bætur vegna tekjutaps ef tjón á eignum veldur því að þær nýtast ekki í rekstri.

Líf- og sjúkdómatryggingar

Þessir vátryggingasamningar taka til andláts eða ákveðinna alvarlegra sjúkdóma.

Vátryggingaáhætta

Vátryggingaáhætta er áhætta, sem flutt er frá vátryggingataka til vátryggjanda, svo sem áhætta á tjóni á eignum sökum skemmda eða þjófnaðar, veikindum, örorku eða dauða. Félagið tekur að sér að bæta tiltekin tjón viðskiptavina gegn greiðslu iðgjalds. Iðgjald er greitt í upphafi þess tímabils sem vátryggingaverndin nær yfir, tjónin verða seinna og tjónsuppgjör getur síðan tekið nokkurn tíma, misjafnlega langan eftir eðli tjónsins og aðstæðum. Iðgjöld og væntanlegar tjónabætur þarf að varðveita þar til kemur að greiðslu. Iðgjöldin þurfa að standa undir öllum tjónakostnaði, rekstrarkostnaði og hæfilegri álagningu. Sérstök áhætta stafar af því að iðgjöld eru ákveðin fyrirfram en þjónustan veitt síðar og er ekki þekkt í einstökum atriðum í upphafi. Sú áhætta er sérstök fyrir vátryggingastarfsemi og kölluð vátryggingaáhætta.

Vátryggingaáhætta skiptist að grunni til í tvennt; iðgjaldaáhættu og tjónaskuldaráhættu, til að greina á milli tjóna í framtíðinni og orðinna tjóna.

Iðgjaldaáhætta er sú áhætta að tjón í framtíðinni, að viðbættum kostnaði sem þeim tengist, verði hærri en gert var ráð fyrir þegar iðgjöld fyrir gildandi vátryggingasamninga voru ákvörðuð og vernd sem félagið hefur lofað muni því reynast vanmetin. Áhættan snýr í meginatriðum að því að tíðni tjóna eða tjónsfjárhæðir að meðaltali verði hærri en gert var ráð fyrir. Þetta getur stafað af því að framtíðin er óviss, forsendur eru ónákvæmar en einnig geta einstök stór tjón haft mikil tímabundin áhrif. Hugsanlegt er líka að eðli tjóna reynist annað en gert var ráð fyrir í nýjum vörum eða breytist vegna þróunar í samfélaginu.

Félagið fylgist með eðli og tíðni tjóna ásamt dreifingu tjónsfjárhæða í hverri grein og bregst við breytingum með verðlagningu eða vörupróun ef tilefni er til. Dregið er úr iðgjaldaáhættu með því að dreifa áhættunni á milli margra vátryggingagreina og með endurtryggingum vegna stórtjóna.

Tjónaskuldaráhætta er hættan á að orðin en óuppgærd tjón þróist á verri veg en gert var ráð fyrir. Neikvæð þróun getur bæði stafað af að tilkynnt en ógreidd tjón hafi verið vanmetin og að tjón sem enn voru ótilkynnt reynist hærri eða fleiri en gert var ráð fyrir. Getur það hvort sem er varðað eiginlegar bætur til tjónþola eða tengdan kostnað svo sem hreinsun rústa og sérfræðikostnað við mat og uppgjör á tjónum.

Skýringar, frh.:

36. Vátryggingaáhætta, frh.:

Tjónaskuld félagsins byggist á mati á endanlegum kostnaði við öll úppgerð tjón. Veruleg óvissa í því mati er óhjákvæmileg. Nokkur tími getur liðið frá tjóni fram að tilkynningu til félagsins af því að tjónið hafi ekki uppgötvast eða af því að tjónþoli hafi ekki vitað um bótarétt sinn. Þótt vitað sé um tjón getur verið að afleiðingar þess verði ekki ljósar fyrr en seinna, ekki liggur nákvæmlega fyrir hvað skemmdist í eignatjóni fyrr en byrjað er að gera við og varanlegar afleiðingar af slysi koma ekki í ljós fyrr en allöngu eftir slysið. Hugsanlegt er að afleiðing tjóns sé hvort sem er vanmetin eða ofmetin í fyrstu. Einnig er eitthvað um að tilkynntir atburðir hafi ekki í för með sér bótagreiðslu frá félaginu, ýmist af því að ekki varð neitt tjón, tjón reynist ekki falla undir bótasvið vátryggingasamnings eða að það tjón sem varð nær ekki eigin áhættu vátryggingataka.

<i>Sundurliðun eigin vátryggingaskuldar eftir greinaflokkum</i>	2019	2018
Eignatryggingar.....	2.309.086	1.921.762
Sjó-, flug- og farmtryggingar.....	1.835.419	1.312.680
Lögboðnar ökutækjatrýggingar.....	8.687.993	7.469.868
Frjálssar ökutækjatrýggingar.....	1.161.281	1.200.560
Ábyrgðar- og efnatryggingar.....	1.804.837	1.946.376
Slysa- og sjúkratryggingar.....	3.558.565	3.271.789
Líftryggingar.....	255.089	238.100
Seldar endurtryggingar.....	52.722	51.434
Eigin vátryggingaskuld samtals	<u>19.664.992</u>	<u>17.412.569</u>

Næmnigreining

Taflan sýnir hvaða áhrif breytingar á vaxtaferli notuðum til núvirðingar tjónaskuldar, tjónsfjárhæðum og tjónaskuld hafa á eigin tjón ársins og þar með afkomu samstæðunnar fyrir tekjuskatt. Lækkun vaxta hefur neikvæð áhrif á eigin tjón samstæðunnar og hækkun vaxta jákvæð áhrif. Lækkun tjónsfjárhæða og tjónaskuldar hafa jákvæð áhrif á afkomu samstæðunnar, en hækkun hefur sömu áhrif en í gagnstæða átt.

	2019	2018
1% hækkun vaxtaferils.....	179.073	149.403
1% lækkun vaxtaferils.....	(185.396)	(163.049)
5% breyting tjónsfjárhæða.....	591.559	603.356
10% breyting tjónaskuldar.....	1.407.457	1.260.690
Öryggisstig (e. confidence level) sem samsvarar 10% breytingu tjónaskuldar.....	88%	87%

Samstæðan stýrir vátryggingaráhættu sinni meðal annars með gerð endurtryggingasamninga, þar sem hluti af áhættutöku samstæðunnar í stjórtjónsatburðum er færður yfir til endurtryggjenda. Félagið hefur sett sér þá stefnu að endurtryggjendur félagsins skuli hafa opinbert mat frá alþjóðlegu matsfyrirtæki og að lágmarki matseinkunnina A-. Með þessu er leitast við að draga úr hættu á að endurtryggjendur greiði ekki sinn hlut í tjónsatburðum. Eftirfarandi tafla sýnir skiptingu iðgjalda til endurtryggjenda eftir opinberu mati sem þeir hafa hlotið frá alþjóðlegum matsfyrirtækjum, en einkunnakerfið miðast við flokkun S&P, fyrir árin 2018 og 2019 og áætlun um skiptingu fyrir árið 2020.

	Áætlun		
	2020	2019	2018
AA+.....	-	-	-
AA.....	-	2,9%	4,3%
AA-.....	40,9%	39,3%	43,5%
A+.....	36,1%	33,6%	30,9%
A.....	11,5%	8,7%	7,4%
A-.....	11,4%	15,6%	14,0%

Skýringar, frh.:

37. Markaðsáhætta

Markaðsáhætta er hættan á sveiflum í gangvirði eða framtíðargreiðsluflæði fjármálagerninga vegna breytinga á markaðsverðum. Í fjárfestingastefnu félagsins setur stjórn skýr mörk um eignasamsetningu. Þar með hefur félagið tryggt fjölbreytni í fjárfestingasafninu og markað áhættuvilja félagsins. Þær markaðsáhættur sem skoðaðar eru sérstaklega eru: vaxtaáhætta, hlutabréfaáhætta og gjaldeyrisáhætta. Markmiðið með stýringu markaðsáhættu er að stýra og takmarka áhættu við skilgreind mörk, jafnframt því sem ábati er hámarkaður.

Stefna samstæðunnar við stýringu markaðsáhættu ræðst af fjárfestingamarkmiðum hennar. Fylgst er með daglegum breytingum á markaði af starfsmönnum samstæðunnar í samræmi við stefnu og starfsreglur. Stjórn félagsins fylgist með og greinir heildarmarkaðsáhættu samstæðunnar ársfjórðungslega eða oftar ef þurfa þykir.

Áhætta og gjaldpóskrafa vegna markaðsáhættu skv. lögum er reiknuð með staðalreglu. Líkanið inniheldur allar helstu markaðsáhættur váttryggingafélaga og miðað er við 99,5% vágildi.

Markaðsáhætta	2019	2018
Vaxtaáhætta	602.426	548.530
Hlutabréfaáhætta	3.710.049	4.861.941
Fasteignaáhætta	403.367	0
Áhættuálagsáhætta	1.009.419	1.050.703
Samþjöppunaráhætta	2.445.175	1.922.638
Gjaldmiðlaáhætta	195.095	323.344
Fjölbreytingaráhrif.....	(2.874.278)	(2.579.212)
Samtals	<u>5.491.254</u>	<u>6.127.944</u>

Vaxtaáhætta

Vaxtaáhætta er hættan á sveiflum í gangvirði eða framtíðargreiðsluflæði fjármálagerninga vegna breytinga á markaðsvöxtum.

Vextir útlána eru endurskoðaðir á að minnsta kosti tólf mánaða fresti. Þess vegna er áhætta samstæðunnar tengd markaðsvöxtum eigna takmörkuð. Bókfært verð váttryggingasamninga er ekki næmt fyrir breytingum í markaðsáhættu. Laust handbært fé samstæðunnar er fjárfest í skammtímaverðbréfum til skemmri tíma en eins mánaðar.

Næmnigreining vaxta

Meðal fjáreigna á gangvirði færir félagið verðbréf sem bera fasta vexti að andvirði 11.497 millj.kr. (2018: 10.692 millj.kr.) Áhrif samhliða 1% hliðrunar vaxtaferla á viðkomandi verðbréf og þar með á afkomu fyrir tekjuskatt eru metin vera 774 millj.kr. (2018: 656 millj.kr.).

Hlutabréfaáhætta

Hlutabréfaáhætta er hættan á sveiflum í gangvirði eða framtíðargreiðsluflæði skráðra og óskráðra hlutabréfa félagsins og framvirkra afleiða á hlutabréf.

Næmnigreining fyrir hlutabréfaáhættu sýnir hvernig breytingar á gangvirði verðbréfa sveiflast vegna breytinga á markaðsverði, hvort sem verðbreytingarnar eru vegna einstakra fjárfestinga, útgefenda verðbréfa eða allra þátta sem hafa áhrif á fjármálagerninga.

Þar sem skráðar fjáreignir samstæðunnar og meirihluti óskráðra fjáreigna eru bókfærðar á gangvirði, munu allar breytingar á aðstæðum á mörkuðum hafa áhrif á fjárfestingatekjur samstæðunnar.

Stjórnendur samstæðunnar fylgjast stöðugt með sveiflum á mörkuðum og það gerir samstæðunni kleift að bregðast skjótt við öllum breytingum.

Næmnigreining hlutabréfa

Í árslok 2019 hefur 10% lækkun á innlendum skráðum hlutabréfum og 5% lækkun á erlendum skráðum hlutabréfum um 266 millj.kr. neikvæð áhrif á eigið fé samstæðunnar. (2018: 242 millj.kr.). Ef sama aðferð er einnig notuð á óskráð innlend og erlend hlutabréf eru áhrifin samtals metin á um 867 millj.kr. (2018: 880 millj.kr.).

Skýringar, frh.:

37. Markaðsáhætta, frh.:

Gjaldeyrísáhætta

Gjaldeyrísáhætta er hættan á sveiflum í gangvirði eða framtíðargreiðsluflæði fjármálagerninga vegna breytinga á gengi gjaldmiðla.

Samstæðan fjárfestir í fjármálagerningum og gerir samninga í erlendum gjaldmiðlum. Þess vegna stendur samstæðan frammi fyrir hættu á því að gengi gjaldmiðils þess miðað við aðra gjaldmiðla breytist á þann hátt að það hafi óhagstæð áhrif á virði þess hluta eigna og skulda samstæðunnar sem eru í öðrum gjaldmiðlum en íslenskum krónum. Áhrif 10% hækkunar (lækkunar) gengisvísitölu íslensku krónunnar hefur um 4 millj.kr. neikvæð (jákvæð) áhrif á eigið fé samstæðunnar (2018: 129 millj. kr. jákvæð áhrif).

Sundurliðun eigna og skulda eftir erlendum myntum:

	USD	EUR	NOK	Aðrir erlendir gjaldmiðlar	Samtals
31. desember 2019					
Eignir:					
Verðbréf	363.529	372	0	159.113	523.014
Endurtryggingaeignir	889	3.042	7.604	3.440	14.975
Viðskiptakröfur	38.498	115.292	59.067	27.716	240.573
Handbært fé	130.685	61.362	15.372	49.264	256.682
Samtals	<u>533.601</u>	<u>180.068</u>	<u>82.043</u>	<u>239.533</u>	<u>1.035.244</u>
Skuldir:					
Vátryggingaskuld	335.217	367.809	283.124	82.333	1.068.483
Viðskiptaskuldir	736	4.167	461	6.384	11.748
Samtals	<u>335.953</u>	<u>371.976</u>	<u>283.585</u>	<u>88.717</u>	<u>1.080.231</u>
Mismunur eigna og skulda	<u>197.648</u>	<u>(191.908)</u>	<u>(201.542)</u>	<u>150.816</u>	<u>(44.987)</u>
31. desember 2018					
Eignir:					
Verðbréf	233.156	24.538	822.961	404.201	1.484.856
Endurtryggingaeignir	8.023	12.806	8.905	5.369	35.103
Viðskiptakröfur	65.821	147.037	53.260	41.642	307.760
Handbært fé	164.273	285.162	53.566	52.940	555.941
Samtals	<u>471.273</u>	<u>469.543</u>	<u>938.692</u>	<u>504.152</u>	<u>2.383.660</u>
Skuldir:					
Vátryggingaskuld	412.428	283.718	234.844	85.394	1.016.384
Viðskiptaskuldir	5.838	67.093	4.626	3.616	81.173
Samtals	<u>418.266</u>	<u>350.811</u>	<u>239.470</u>	<u>89.010</u>	<u>1.097.557</u>
Mismunur eigna og skulda	<u>53.007</u>	<u>118.732</u>	<u>699.222</u>	<u>415.142</u>	<u>1.286.103</u>

Gengi skv. skráningu Seðlabanka Íslands:

	Árslokagengi 2019		Árslokagengi 2018	
	Kaup	Sala	Kaup	Sala
USD	120,81	121,39	116,05	116,61
EUR	135,45	136,21	132,86	133,60
NOK	13,73	13,81	13,36	13,44

Skýringar, frh.:

38. Mótaðilaáhætta

Reiðufé félagsins er ávaxtað á innlánsreikningum í bönkum ásamt því að félagið stundar takmarkaða útlánastarfsemi. Aðrir mótaðilar félagsins eru endurtryggjendur og aðrir viðskiptamenn félagsins. Greiðslufall eða gjaldprot mótaðila hefði áhrif á mat þeirra eigna.

Stjórn félagsins fylgist með og greinir heildar mótaðilaáhættu félagsins ársfjórðungslega eða oftár ef þurfa þykir.

Félagið hefur sett skýrar útlánareglur sem taka ber mið af við einstakar lánveitingar. Heimildir til lánveitinga eru mismunandi og þarfnast aðkomu lánanefndar ef farið er yfir tiltekin mörk. Við hverja lánveitingu eru viðskiptamenn metnir og fjárhagsstaða og greiðslusaga þeirra skoðuð eftir því sem kostur er. Lánareglur félagsins fjalla meðal annars um lánaheimildir í hlutfalli við raunvirði veðtrygginga og áætlaðan líftíma þeirra og ef vikið er frá þeim hlutföllum þarfnast það sérstaks samþykkis.

Ítarlega er fylgst með vanskilum og tapshætta er yfirfarin reglulega með mati á tryggingum og stöðu einstakra viðskiptamanna. Viðskiptamenn í vanskilum eru jafnan flokkaðir sem áhættusamir og geta ekki átt frekari viðskipti við félagið nema greiða niður skuldir sínar. Útlán eru endanlega afskrifuð eftir ákveðnum reglum sem um það gilda. Þá hefur félagið sett skýra verkferla sem snúa að innheimtu og hvenær vanskil eru send til lögfræðiiinnheimtu.

Í eftirfarandi töflu eru upplýsingar um greiðslufallsáhættu samkvæmt flokkun félagsins á mótaðilum, flokkunin byggir á matskerfi S&P. Verðbréf flokkast hins vegar undir markaðsáhættu í áhættuútreikningum og gjaldpólskröfu samstæðunnar.

	A	BBB	Lægri eink- unn eða óflokkað	Samtals
2019				
Verðbréf	2.105.374	4.929.325	20.980.537	28.015.235
Endurtrygginga eignir	415.123			415.123
Útlán og viðskiptakröfur			4.930.157	4.930.157
Handbært fé og bundin innlán	6.721	5.552.919	878.523	6.438.164
Fjáreignir samtals	<u>2.527.218</u>	<u>10.482.244</u>	<u>26.789.217</u>	<u>39.798.679</u>
2018				
Verðbréf	2.738.342	1.686.279	22.013.803	26.438.425
Endurtrygginga eignir	720.176			720.176
Útlán og viðskiptakröfur			5.105.542	5.105.542
Handbært fé	54.271	1.304.798	84.756	1.443.824
Fjáreignir samtals	<u>3.512.789</u>	<u>2.991.077</u>	<u>27.204.101</u>	<u>33.707.968</u>

Skýringar, frh.:

38. Mótaðilaáhætta, frh.:

Greining útlána á einstaklinga og fyrirtæki

	Lán til einstaklinga		Lán til fyrirtækja		Samtals	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Virðisrýrð útlán.....	12.566	8.726	4.361	4.139	16.927	12.865
Virðisrýrnun sérgreind.....	(9.281)	(7.417)	(1.320)	(3.932)	(10.601)	(11.349)
	<u>3.285</u>	<u>1.309</u>	<u>3.041</u>	<u>207</u>	<u>6.326</u>	<u>1.516</u>
Útlán í vanskilum án sér- greindrar virðisrýrnunar.....	3.673	19.074	43.449	11.053	47.122	30.127
Útlán í skilum.....	404.595	456.237	415.950	611.919	820.545	1.068.156
Virðisrýrnun vegna almennrar áhættu lánasafns.....	(24.431)	(19.987)	(27.468)	(26.163)	(51.899)	(46.150)
	<u>383.837</u>	<u>455.324</u>	<u>431.931</u>	<u>596.809</u>	<u>815.768</u>	<u>1.052.133</u>
Útlán samkvæmt efnahagsreikningi.....	<u>387.122</u>	<u>456.633</u>	<u>434.972</u>	<u>597.016</u>	<u>822.095</u>	<u>1.053.650</u>

Aldursgreining lána í vanskilum án sérgreindar virðisrýrnunar er eftirfarandi:

	1 - 3 mán.	3 - 6 mán.	> 6 mán.	Samtals
2019				
Lán til einstaklinga.....	128	0	3.544	3.673
Lán til fyrirtækja.....	4.963	5.385	33.099	43.449
Samtals.....	<u>5.091</u>	<u>5.385</u>	<u>36.643</u>	<u>47.122</u>
2018				
Lán til einstaklinga.....	8.022	93	10.957	19.073
Lán til fyrirtækja.....	10.489	0	563	11.054
Samtals.....	<u>18.511</u>	<u>93</u>	<u>11.520</u>	<u>30.127</u>

39. Lausafjánhætta

Lausafjánhætta er hættan á því að samstæðan geti ekki staðið við skuldbindingar sínar þegar þær gjaldfalla. Samstæðan þarf alltaf að hafa nægjanlegt laust fé til að geta mætt ófyrirséðum breytingum í fjármögnun eða markaðsbresti. Hluti fjármálagerna samstæðunnar eru fjárfestingar í óskráðum hlutabréfum sem ekki er verslað með á skipulögðum mörkuðum og almennt getur tekið nokkurn tíma að innleysa. Því gæti samstæðan staðið frammi fyrir því að geta ekki innlest allar fjárfestingar sínar, fyrir fjárhæð nálægt gangvirði þeirra, í því skyni að mæta lausafjárþörf sinni.

Til þess að lágmarka þessa áhættu hefur samstæðan stefnu um lágmarks handbært fé á hverjum tíma og til viðbótar er gert ráð fyrir að skráðar fjáreignir samstæðunnar, sem eru stór hluti af heildareignum hennar, sé hægt að innleysa tafarlaust.

Samstæðan jafnar sjóðsflæði af eignum og skuldum í safni sínu með því að áætla meðallíftíma þeirra. Meðallíftíminn er reiknaður út frá væntu greiðslufleði vegna gerðra vátryggingasamninga.

	2019	2018
Vátryggingaskuld - líftryggingaáhætta (mánuðir)	4,4	6,6
Vátryggingaskuld - skaðaáhætta (mánuðir)	16,0	16,6

Skýringar, frh.:

39. Lausafjánhætta, frh.:

Eftirfarandi töflur gefa til kynna samningsbundið og vænt sjóðsflæði, án vaxta, vegna þeirra eigna og skulda sem tilheyra váttryggingasamningum samstæðunnar þann 31. desember:

2019	Bókfært verð	Samningsbundið sjóðsflæði					
		Án gjalddaga	0-1 ár	1-2 ár	2-3 ár	3-4 ár	>4 ár
Bundin innlán	4.749		4.749				
Ríkistryggðar fjáreignir							
Ríkistryggð verðbréf	1.611.886		119.334	450.649	93.844	43.373	904.686
Ríkisverðbréfa-sjóðir	413.670	413.670					
Skuldabréf							
Eignatryggð skuldabréf	7.793.387	200.773	446.366	372.097	758.450	406.538	5.609.163
Önnur skuldabréf	1.456.432	553.037	318.221	66.387	65.017	50.933	402.837
Hlutabréf							
Skráð hlutabréf	2.657.141	2.657.141					
Óskráð hlutabréf	6.198.871	6.198.871					
Hlutdeildarskírteini							
Skuldabréfasjóðir	5.440.740	5.440.740					
Önnur verðbréf							
Önnur verðbréf	2.443.108	2.443.108					
Útlán og kröfur	4.930.157		3.829.364	766.063	150.042	90.566	94.122
Handbært fé	6.433.415	6.433.415					
Samtals	39.383.556	24.340.755	4.718.034	1.655.196	1.067.353	591.410	7.010.808
Vænt sjóðsflæði							
			0-1 ár	1-2 ár	2-3 ár	3-4 ár	> 4 ár
Váttrygginga-samningar, nettó	19.086.600		9.871.393	4.799.487	2.485.504	1.054.429	875.787
Mismunur í sjóðsflæði	20.296.956	24.340.755	(5.153.359)	(3.144.291)	(1.418.151)	(463.019)	6.135.021
Uppsafnaður mismunur	20.296.956	24.340.755	19.187.396	16.043.105	14.624.954	14.161.935	20.296.956
Vænt sjóðsflæði fyrir aðrar skuldir							
Aðrar skuldir			0-1 ár	1-2 ár	2-3 ár	3-4 ár	> 4 ár
Víkjandi lán	2.231.048						2.231.048
Leigu-skuldbinding ...	515.197		135.728	134.332	138.364	106.773	
Afleiðu-samningar	35.167		35.167				
Viðskiptaskuldir og aðrar skammtíma-skuldir	1.082.062		1.033.302	48.760			
Samtals	3.863.474	0	1.204.197	183.092	138.364	106.773	2.231.048
Uppsafnaður mismunur	(3.863.474)	0	(1.204.197)	(1.387.289)	(1.525.653)	(1.632.426)	(3.863.474)
Heildar uppsafnaður mismunur	16.433.482	24.340.755	17.983.199	14.655.816	13.099.301	12.529.509	16.433.482

Skýringar, frh.:

39. Lausafjánhætta, frh.:

		Samningsbundið sjóðsflæði					
2018	Bókfært verð	Án gjalddaga	0-1 ár	1-2 ár	2-3 ár	3-4 ár	>4 ár
Bundin innlán	4.637		4.637				
Ríkistryggðar fjáreignir							
Ríkistryggð verðbréf	2.279.996		152.433	1.551.452	157.472	353.770	64.869
Ríkisverðbréfa-sjóðir	379.356						379.356
Skuldabréf							
Eignatryggð skuldabréf	6.314.428		394.394	401.254	895.014	701.877	3.921.889
Önnur skuldabréf	1.274.840		217.194	375.113	108.702	433.354	140.477
Hlutabréf							
Skráð hlutabréf	2.416.969	2.416.969					
Óskráð hlutabréf	6.915.584	6.915.584					
Hlutdeildarskírteini							
Skuldabréfasjóðir	3.571.729	2.100.576	49.811	223.340	663.958		534.044
Önnur verðbréf							
Önnur verðbréf	3.285.522	3.285.522					
Útlán og kröfur	5.105.542		3.817.441	805.127	191.250	130.618	161.106
Handbært fé	1.439.187	1.439.187					
Samtals	<u>32.987.790</u>	<u>16.157.838</u>	<u>4.635.910</u>	<u>3.356.286</u>	<u>2.016.396</u>	<u>1.619.619</u>	<u>5.201.741</u>
		Vænt sjóðsflæði					
			0-1 ár	1-2 ár	2-3 ár	3-4 ár	> 4 ár
Vátrygginga-samningar, nettó	16.892.356		8.830.912	4.117.313	2.229.729	953.690	760.712
Mismunur í sjóðsflæði	16.095.434	16.157.838	(4.195.002)	(761.027)	(213.333)	665.929	4.441.029
Uppsafnaður mismunur	16.095.434	16.157.838	11.962.836	11.201.809	10.988.476	11.654.405	16.095.434
		Vænt sjóðsflæði fyrir aðrar skuldir					
			0-1 ár	1-2 ár	2-3 ár	3-4 ár	>4 ár
Víkjandi lán	2.173.006						2.173.006
Viðskiptaskuldir og aðrar skammtíma-skuldir	1.004.956		956.952	48.004			
Samtals	3.177.962	0	956.952	48.004	0	0	2.173.006
Uppsafnaður mismunur	(3.177.962)	0	(956.952)	(1.004.956)	(1.004.956)	(1.004.956)	(3.177.962)
Heildar uppsafnaður mismunur	12.917.472	16.157.838	11.005.884	10.196.853	9.983.520	10.649.449	12.917.472

Skýringar, frh.:

40. Rekstraráhætta

Samstæðan býr við rekstraráhættu vegna mögulegs beins eða óbeins taps í tengslum við þætti er varða starfsfólk, tækni og ferla, og einnig í tengslum við utanaðkomandi þætti aðra en láns-, markaðs-, eða lausafjórðingur. Rekstraráhætta nær til allra rekstrareininga innan samstæðunnar. Markmið samstæðunnar er að verja félagið gegn rekstraráhættu til að koma í veg fyrir fjárhagslegt tjón og að orðstír félagsins verði fyrir skaða. Til að draga úr rekstraráhættu gerir samstæðan meðal annars kröfur um að verkefni og skyldur séu aðskildar á viðeigandi hátt, um reglulegar afstemmingar á færslum og eftirlit með þeim, að farið sé að lögum og reglum, að gert sé reglulegt mat á rekstraráhættuþáttum, þjálfun starfsfólks og faglega uppbyggingu samstæðunnar. Samstæðan er með vottað stjórnkerfi upplýsingaöryggis samkvæmt ISO 27001 staðlinum.

41. Viðskiptaáhætta

Eins og hjá öðrum félögum sem starfa á samkeppnismarkaði fylgir starfsemi margvísleg viðskiptaáhætta sem er að miklu leyti háð ákvörðunum og stefnumótun samstæðunnar. Einnig fylgir starfsemi viðskiptaáhætta eins og áhættuþættir tengdir áætlunum samstæðunnar, samkeppnis- og efnahagssumhverfi og markaðssetningu sem geta skaðað orðspor samstæðunnar.

Samstæðan gerir stefnumótandi áætlun til fimm ára þar sem framtíðarsýn og heildarstefna samstæðunnar er skilgreind. Meðal annars er byggt á greiningum á ytri efnahagsaðstæðum, samkeppnisumhverfi og stöðu samstæðunnar. Stefnumótunarvinna stjórnar og stjórnenda hefur haft það að markmiði að vel sé fylgst með markaðsaðstæðum, rekstrarumhverfi og þeim tækifærum sem þar leynast. Með því að sinna þessu hlutverki af metnaði má ná auknum árangri í rekstri og takmarka þau áhrif sem stefnumótunaráhætta getur falið í sér. Hjá samstæðunni er fylgst náið með öllum helstu fréttu- og samskiptamiðlum á Íslandi. TM hefur í sama tilgangi sett sér reglur um samskipti við fjölmiðla. Atvik eins og brot á lögum, rannsókn eða húsleit eftirlitsaðila eru líkleg til að hafa áhrif á ímynd fyrirtækja. TM hefur gert viðbragðsáætlanir vegna slíkra atburða til þess að lágmarka áhrif þeirra.

42. Eiginfjárstýring

Stefnumörkun og ferlar samstæðunnar í tengslum við áhættustýringu eigin fjár tryggja að samstæðan hafi nægt eigið fé til að standast áhættur í rekstri sínum. Það er stefna stjórnar að viðhalda sterkum eiginfjárgrunni til að stuðla að stöðugleika og þar með skapa öryggi fyrir váttryggingataka.

Kröfur um eiginfjárbörf félagsins eru skilgreindar í lögum nr. 100/2016 um váttryggingastarfsemi, þar sem fjallað er um eigið fé váttryggingafélaga sem gjaldþol. Gerð er grein fyrir gjaldþoli samstæðunnar í skýringu 31.

43. Tengdir aðilar

Skilgreining tengdra aðila

Tengdir aðilar samstæðunnar eru dótturfélög, hlutdeildarfélag, stjórn félagsins, forstjóri, nefndarmenn undirnefnda stjórnar, lykilstjórnendur og aðilar þeim tengdir ásamt félögum í eigu stjórnarmanna og aðilar þeim tengdum.

Viðskipti milli félagsins og dótturfélaga eru viðskipti milli tengdra aðila. Öll viðskipti við dótturfélög eru felld út við gerð samstæðuársreikningsins og því ekki sýnd í meðfylgjandi yfirliti um viðskipti og stöður við tengd félög. Vísað er í skýringu 44 um félög í samstæðunni.

Viðskipti við tengda aðila og stöður í efnahagsreikningi greinast þannig:

	Tekjur	Gjöld	Eignir	Skuldir
2019				
Stjórn, lykilstarfsmenn og tengd félög	8.247	6.990	2.509	49
2018				
Stjórn, lykilstarfsmenn og tengd félög	181.537	5.896	2.380.048	26

Skýringar, frh.:

43. Tengdir aðilar, frh.:

Laun, móttframlag í lífeyrissjóð og hlunnindi forstjóra, stjórnar og stjórnenda greinast þannig:

	2019		2018	
	Laun og hlunnindi	Móttframlag í lífeyrissjóð	Laun og hlunnindi	Móttframlag í lífeyrissjóð
Sigurður Viðarsson, forstjóri	51.028	6.332	55.017	6.426
Örvar Kærnested, formaður stjórnar	10.869	1.467	10.166	1.298
Andri Þór Guðmundsson, stjórnarmaður	5.897	678	5.488	590
Kristín Friðgeirsdóttir, stjórnarmaður	5.801	667	5.574	601
Einar Örn Ólafsson, stjórnarmaður	5.522	635	5.574	590
Ragnheiður Elfa Þorsteinsdóttir, stjórnarmaður	5.897	678	5.306	572
Bjarki Már Baxter, varamaður	440	51	425	43
Bryndís Hrafnkelsdóttir, varamaður	440	51	425	43
Margrét G. Flóvenz, endurskoðunarnefnd	1.128	130	0	0
Anna Skúladóttir, endurskoðunarnefnd	364	0	900	54
Framkvæmdastjórnar (5)	158.093	21.247	159.480	20.467
	<u>245.479</u>	<u>31.936</u>	<u>248.355</u>	<u>30.684</u>

Í árslok 2019 á forstjóri félagsins samtals 3.872 þús. hluti í félaginu í gegnum félag í hans eigu (2018: 3.402 þús. hluti). Formaður stjórnar á enga hluti í félaginu (2018: 13.000 þús. hluti í gegnum félag í hans eigu) og aðrir stjórnarmenn 120 þús. hluti í félaginu sjálfir eða í gegnum félag í þeirra eigu (2018: 19.711 þús. hluti). Jafnframt eiga þrír lykilstjórnendur hluti í félaginu, samtals 1.714 þús. hluti (2018: 1.480 þús. hluti).

Í árslok námu ógreiddar kaupaukagreiðslur vegna lykilstjórnenda 24 millj. kr.

44. Dótturfélög í samstæðu

Dótturfélög eru þau félög þar sem samstæðan fer með yfirráð. Yfirráð eru til staðar þegar samstæðan hefur vald til að stjórna fjárhags- og rekstrarstefnu félags í þeim tilgangi að hagnast á starfsemi þess. Við mat á yfirráðum er tekið tillit til mögulegs atkvæðisréttar sem þegar er nýtanlegur. Reikningsskil dótturfélaga eru innifalin í reikningsskilum samstæðunnar frá því að yfirráð nást og þar til þeim lýkur.

	Staðsetn.	Hluttur 2019	Hluttur 2018
Íslensk endurtrygging hf.	Ísland	100,0%	100,0%
Líftryggingamiðstöðin hf.	Ísland	100,0%	100,0%
TM fé ehf.	Ísland	100,0%	100,0%
TM tryggingar hf.	Ísland	100,0%	100,0%

45. Kennitölur

Helstu kennitölur félagsins eru eftirfarandi:

	2019	2018
Eigið tjónshlutfall	83,6%	83,9%
Kostnaðarhlutfall váttryggingastarfsemi	18,3%	19,9%
Samsett hlutfall (eigið tjónshlutfall+kostnaðarhlutfall)	101,9%	103,9%
Eiginfjárlutfall	42,0%	38,4%
Arðsemi eigin fjár	13,0%	5,3%

Skýringar, frh.:

46. Aðrar upplýsingar

TM undirritar samning um kaup á Lykli fjármögnun

Þann 21. júlí sl. gekk TM hf. til einkaviðræðna við Klakka ehf., eiganda Lykils fjármögnunar hf. (Lykill), um kaup TM á öllum eignarhlutum í Lykli. Þeim viðræðum lauk þann 10. október sl. með undirritun samnings um kaup á 100% hlutafjár í Lykli. Kaupverðið er 9.250 m.kr. auk hagnaðar Lykils á árinu 2019, sem TM greiðir seljanda.

Viðskiptin voru háð þremur fyrirvörum; samþykki hluthafafundar TM, samþykki Fjármálaeftirlitsins og samþykki Samkeppniseftirlitsins. Kaupin voru samþykkt á hluthafafundi í TM þann 13. nóvember sl., af hálfu Samkeppniseftirlitsins þann 15. nóvember sl. og þann 23. desember sl. féllst Fjármálaeftirlitið á að TM færi með virkan eignarhlut í Lykli. Öllum fyrirvörum hefur því verið aflétt.

Þann 7. janúar 2020, var lokið við kaupin með greiðslu kaupverðsins, að undanskildu því sem nemur hagnaði Lykils árið 2019 og Lykill er því orðinn hluti af samstæðu TM á árinu 2020.

Kaupin á Lykli eru í samræmi við stefnu TM og eftirleiðis mun starfsemi félagsins skiptast í þrjár jafn mikilvægar stoðir, váttryggingar, fjármögnun og fjárfestingar. Fjölmörg tækifæri felast í kaupunum til að bæta arðsemi, ná fram samlegðaráhrifum í tekjum og kostnaði, fjölga fjármögnunarkostum, lækka fjármagnskostnað og gera fjármagnsskipan hagkvæmari. Margvísleg samþættingarverkefni til að ná markmiðum um samlegðaráhrif eru þegar hafin.

Starfsemi Lykils verður færð í höfuðstöðvar TM að Síðumúla 24 og stefnt er að því að öll starfsemi verði komin þangað í lok febrúar.

47. Ársfjórðungayfirlit (óendurskoðað)

	4F	3F	2F	1F	Samtals
Iðgjöld tímabilsins	4.341.593	4.382.953	4.153.196	3.989.284	16.867.026
Hluti endurtryggjenda í iðgjalda- tekjum	(161.549)	(161.385)	(161.036)	(175.462)	(659.432)
Eigin iðgjöld	4.180.044	4.221.568	3.992.160	3.813.822	16.207.594
Fjármunatekjur	847.304	(337.154)	1.483.345	951.685	2.945.180
Aðrar tekjur	6.676	6.596	7.573	8.256	29.101
Heildartekjur	5.034.024	3.891.010	5.483.078	4.773.763	19.181.875
Tjónakostnaður	(3.720.863)	(3.404.354)	(3.177.708)	(3.351.307)	(13.654.232)
Hluti endurtryggjenda í tjóna- kostnaði	(43.965)	35.311	85.137	34.387	110.870
Eigin tjón	(3.764.828)	(3.369.043)	(3.092.571)	(3.316.920)	(13.543.362)
Rekstrarkostnaður	(942.150)	(728.855)	(876.943)	(893.042)	(3.440.990)
Vaxtagjöld	(48.598)	(64.605)	(64.542)	(51.197)	(228.942)
Virðisrýrnun fjáreigna	(16.105)	(14.224)	(6.543)	(58.996)	(95.868)
Heildargjöld	(4.771.681)	(4.176.727)	(4.040.599)	(4.320.155)	(17.309.162)
Hagnaður fyrir tekjuskatt	262.343	(285.717)	1.442.480	453.608	1.872.712
Tekjuskattur	84.905	34.357	(105.562)	(20.759)	(7.059)
Hagnaður og heildarhagnaður tímabilsins	347.248	(251.360)	1.336.918	432.849	1.865.653
Skipting hagnaðar					
Hluthafar móðurfélags	347.248	(251.360)	1.336.918	432.849	1.865.653

Viðauki við skýringu 32 (óendurskoðað)

Tjónaþróun greinist með eftirfarandi hætti:

Í efri hluta töflunnar (heildarfjárhæðir) kemur annars vegar fram hvernig heildarfjárhæð tjóna hvers tjónsárs frá og með 2010 hefur þróast milli ára, hins vegar núverandi staða. Í neðri hluta töflunnar (tjón í eigin hlut) hefur hlutdeild endurtryggjenda verið dregin frá stöðunni í efri hluta. Félagið tók upp nýja reikningsskilaaðferð við mat á tjónaskuld á árinu 2014 en hér fyrir neðan eru tölur reikningsáranna 2010-2013 endurmetnar með einfölduðu líkani af hinni nýju aðferð. Taflan er breytt frá fyrra ári í því, að áhættuálag er nú sýnt í einu lagi en ekki skipt á tjónsár. Tölur fyrri ára í þríhyrningnum breytast í samræmi við það.

Heildarfjárhæðir

í millj. kr.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Samtals
Mat á tjónakostnaði											
að viðbættu											
áhættuálagi:											
- í lok tjónsárs	7.034	7.817	8.446	9.284	10.221	10.445	11.264	10.863	12.329	11.965	
- einu ári síðar	7.340	8.281	8.168	9.211	10.493	10.699	11.441	11.316	12.916		
- tveimur árum síðar	7.380	8.201	7.658	9.072	10.593	11.100	11.904	11.665			
- þremur árum síðar ...	7.195	7.776	7.486	8.927	10.885	11.539	12.177				
- fjórum árum síðar	7.194	7.777	7.618	9.061	10.926	11.718					
- fimm árum síðar	7.167	7.801	7.760	9.115	11.108						
- sex árum síðar	7.182	7.841	7.788	9.177							
- sjö árum síðar	7.192	7.870	7.811								
- átta árum síðar	7.219	7.875									
- níu árum síðar	7.220										
Mat á uppsöfnuðum											
tjónum í árslok											
2019	7.220	7.875	7.811	9.177	11.108	11.718	12.177	11.665	12.916	11.965	103.632
Uppsafnaðar tjóna-											
greiðslur í árs-											
lok 2019	(7.210)	(7.860)	(7.783)	(9.127)	(10.853)	(11.310)	(11.274)	(10.015)	(8.789)	(5.094)	(89.314)
Tjónaskuld og áhættu-											
álag í árslok 2019	10	15	28	50	255	408	903	1.650	4.127	6.871	14.318
Tjónaskuld vegna fyrri ára (2009 og fyrr)											81
Heildar tjónaskuld í árslok 2019											14.399
Áhættuálag											578
Þar af er tjónaskuld vegna líftrygginga											62

Eigin tjón og áhættuálag

í millj. kr.

Mat á uppsöfnuðum											
tjónum í árslok											
2019	7.040	7.262	7.642	8.688	10.137	11.326	11.319	11.361	12.264	11.893	98.931
Uppsafnaðar tjóna-											
greiðslur í árs-											
lok 2019	(7.030)	(7.247)	(7.613)	(8.638)	(9.881)	(10.931)	(10.419)	(9.857)	(8.289)	(5.031)	(84.937)
Tjónaskuld og áhættu-											
álag í árslok 2019	10	15	29	50	256	395	900	1.504	3.975	6.862	13.994
Tjónaskuld vegna fyrri ára (2009 og fyrr)											81
Eigin tjónaskuld í árslok 2019											14.074
Áhættuálag											578

TM hf.

Viðaukar
Óendurskoðaðir

Viðauki við ársreikning samstæðunnar

Samfélagsleg ábyrgð

Stefna

Stefna TM um samfélagsábyrgð felur í sér þrjár meginstoðir: Forvarnir, persónuvernd og upplýsingaöryggi og stuðning við vaxtabrodda samfélagsins. Hlutverk TM er að þjóna einstaklingum, fyrirtækjum og stofnunum með aðstoð við að vera rétt tryggð og koma lífi þeirra og starfsemi fljótt á réttan kjöl eftir áföll. Starfsmenn TM og stjórn félagsins telja að með því að hafa samfélagslega ábyrgð að leiðarljósi í störfum sínum minnki þeir verulega líkur á því að félagið verði fyrir áföllum sem hafi skaðleg áhrif á ímynd þess og orðspor. Samfélagsleg ábyrgð er leiðarljós í daglegri ákvarðanatöku og þannig má hafa jákvæð áhrif á samfélagið, bæta nýtingu auðlinda, auka þekkingu og lækka kostnað. Skýrt leiðarljós um samfélagsábyrgð styður jafnframt við gildi félagsins um heiðarleika og sanngirni.

Markmið um loftslagsmál

TM hefur undirritað yfirlýsingu Festu og Reykjavíkurborgar um loftslagsmál og sett sér markmið í þeim efnum til 2030. Markmið félagsins er að minnka kolefnisfótspor sitt um a.m.k. 34% og auka flokkun úrgangs í 80% á tímabilinu. TM hóf skipulegar umhverfismælingar á árinu 2015 en kolefnisfótspor félagsins á árinu 2019 var 1,24 tonn á hvert stöðugildi (2018: 1,34 tonn).

Starfsmannastefna

Meginmarkmið starfsmannastefnu TM er að félagið hafi á að skipa hæfu, heiðarlegu og framsæknu starfsfólki, og að TM veiti starfsfólki sínu sem best skilyrði til að sinna þeim verkefnum sem störf þeirra krefjast og möguleika til þess að vaxa og dafna í starfi. Skýr starfsmannastefna styður félagið í að veita og viðhalda framúrskarandi þjónustu til viðskiptavina og samstarfsfélaga. Hjá TM leggja allir sitt af mörkum til að skapa góðan starfsanda. Það er stefna TM að starfsmönnum líði vel á vinnustað þar sem þeir eru virkir þátttakendur og mæta stuðningi og sanngirni. Samskipti og framkoma starfsmanna einkennist af heiðarleika, virðingu og trausti. Vinnustaðargreiningar eru framkvæmdar reglulega og er markvisst unnið úr niðurstöðum þeirra í því skyni að auka starfsánægju. TM leggur ríka áherslu á kynjajafnrétti og jafnréttismál eru meðal forgangsatríða í þróun og framtíðarsýn félagsins. Hver starfsmaður skal metinn á eigin forsendum óháð kynferði og öll mismunun er óheimil innan félagsins í hvaða formi sem hún birtist. TM hefur haft jafnlaunavottun frá árinu 2014 og var með fyrstu fyrirtækjum til að fá viðurkenningu Jafnréttisvísis Capacent.

Stjórnarhættir

Við stjórnarhætti TM er fylgt lögum um hlutafélög nr. 2/1995, lögum um váttryggingastarfsemi nr. 100/2016 og leiðbeiningum um stjórnarhætti fyrirtækja sem Viðskiptaráð Íslands, Nasdaq Iceland hf. og Samtök atvinnulífsins hafa gefið út, síðast í maí 2015. Tilnefningarnefnd var komið á með samþykki hluthafafundar í október 2018. Tilvísanir lagabálkar eru m.a. aðgengilegir á vef Alþingis, alþingi.is og leiðbeiningar um stjórnarhætti eru aðgengilegar á vef Viðskiptaráðs, vi.is. Auk þess byggjast stjórnarhættir

félagsins á ýmsum stefnum og innri reglum sem það hefur sett sér svo sem samþykktum félagsins, starfsreglum stjórnar, endurskoðunarnefndar og starfskjaranefndar en þessar reglur eru allar aðgengilegar á vef félagsins, tm.is. TM er með viðurkenningu sem fyrirmyndarfyrirtæki í góðum stjórnarháttum frá Rannsóknarmiðstöð um stjórnarhætti við Háskóla Íslands. Sjá nánar stjórnháttaryfirlýsingu TM.

Hér á eftir er að finna þær mælingar sem TM birtir í tengslum við tilraunaverkefni Nasdaq OMX og snúa að umhverfis-, félagslegum- og stjórnunarþáttum (e. Environmental, Social & Governance). Mælingarnar eru merktar samkvæmt kerfi kauphallarinnar E1, E2 osfrv.

E1 Losun gróðurhúsalofttegunda

Þessi mælikvarði er sá algengasti þegar metin eru umhverfisáhrif fyrirtækja. Hann mælir orkunotkun í CO₂ ígildum og byggir á aðferðafræði „Greenhouse Gas Protocol“ sem skiptir losunarþáttum í þrjá flokka:

- Umfang 1: Losun sem telst til beinna áhrifa af starfsemi fyrirtækja og í tilfalli TM er fyrst og fremst vegna notkunar eigin bifreiða og vegna greidds aksturs starfsmanna.
- Umfang 2: Losun vegna rafmagnsnotkunar og húshitunar. Losun af þessu tagi telst til óbeinna áhrifa vegna starfsemi TM.
- Umfang 3 Óbein losun vegna þjónustu sem TM kaupir. Hér er um að ræða ýmsa þætti, svo sem akstur starfsmanna til og frá vinnu og flugferðir.

E1 Losun gróðurhúsalofttegunda (tonn CO ₂ ígildi)	2019	2018	2017	2016
Umfang 1	31,6	27,0	39,2	43,7
Umfang 2 (landsnetið)	12,8	13,3	11,3	11,3
Umfang 3	107,8	127,0	188,3	22,2
Samtals:	152,2	167,3	238,8	77,2

Árið 2019 lækkaði kolefnisfótsporið á milli ára um 9% aðallega vegna lækkunar á umfangi 2 og 3. Umfang 1 jókst hins vegar á milli ára.

E2 Kolefnisvísir veltu

Mælt er hversu mikil kolefnisnotkunin er deilt með heildartekjum, bæði í ISK og USD.

E2 Kolefnisvísir veltu	2019	2018	2017	2016
Heildartekjur m.kr.	19.181	17.516	18.771	17.279
Heildartekjur USDm	156,4	161,6	173,1	159,4

Kolefnisvísir veltu (kgCO ₂ i/m.kr.)	7,93	9,55	12,72	4,35
Kolefnisvísir veltu (kgCO ₂ i/USDm)	973,1	1.035,3	1379,5	484,3

Kolefnisvísir veltu minnkar á milli ára um 17% ef miðað er við ISK en 6% sé miðað við USD. Við útreikninga er notað meðalgengi USD/ISK 122,65 á árinu 2019.

E3 Bein og óbein orkunotkun

Þessum mælikvarða er skipt niður eftir því hvers eðlis orkunotkunin er og mælir bæði orku vegna húsnæðis og bifreiða sem eru í beinni notkun hjá TM.

E3 Bein og óbein orkunotkun	2019	2018	2017	2016
Heildarorkunotkun (kWst)	1.578.692	1.439.944	1.389.767	1.337.396
+ Orka vegna jarðefnaeldsneytis (kWst)	126.099	107.083	152.598	168.963
- Eldsneytisnotkun bifreiða (lítr.)	13.253	11.106	15.308	16.764
+ Raforkunotkun (kWst)	382.852	420.521	423.139	450.857
+ Orka frá heitu vatni til húshitunar (kWst)	1.069.741	912.340	814.030	717.576
- Magn af heitu vatni til húshitunar (m ³)	18.444	15.730	14.035	12.372

Heildarorkunotkun eykst um 9,6% á milli ára, aðallega vegna orku frá heitu vatni.

E4 Orkuvísar

Mælir orkunotkun á einingu og er miðað við stöðugildi og fermetrafjöldu húsnæðis.

E4 Orkuvísar	2019	2018	2017	2016
Orkuvísir húsnæðis (kWst/m ²)	377	343	327	325
Orkuvísir stöðugilda (kWst/stöðugildi)	12.835	11.520	11.392	10.962

Orkuvísir húsnæðis hækkar um 10% en stöðugilda hækkar um 11% á milli ára.

E5 Megin uppspretta orku

Þessi mælikvarði tilgreinir hver er megin uppspretta þeirrar orku sem notuð er af TM.

E5 Orkuvísar	2019	2018	2017	2016
Megin uppspretta orku	Jarðvarmi	Jarðvarmi	Jarðvarmi	Jarðvarmi
Hlutfall af heild	68%	63%	59%	54%

E6 Hlutfall endurnýjanlegrar orku

Þessi mælikvarði segir til um hlutfallið á milli endurnýjanlegrar orku og óendurnýjanlegrar orku er hjá TM. Hér standa íslensk fyrirtæki almennt vel að vígi þar sem nánast öll raforkunotkun og orka sem fer til hitunar húsa er endurnýjanleg.

E6 Hlutfall endurnýjanlegrar orku	2019	2018	2017	2016
Hlutfall endurnýjanleg orka/óendurnýjanleg orka	11,5	12,5	8,1	6,92
Hlutfall endurnýjanlegrar orku af heild (%)	92,0%	92,6%	89,0%	87,4%
Hlutfall endurnýjanlegrar raforku (%)	100%	100%	100%	100%

E7 Vatnsnotkun

Þessi mælikvarði tilgreinir notkun á köldu vatni hjá TM.

E7 Vatnsnotkun	2019	2018	2017	2016
Heildarnotkun á köldu vatni (m ³)	3.900	5.989	6.305	7.268

E8 Losun úrgangs

Mælikvarðinn segir til um hversu miklum úrgangi TM skilar frá sér og hversu stór hluti þess er flokkaður.

E8 Losun úrgangs	2019	2018	2017	2016
Rekstrarúrgangur (kg)	14.690	21.060	19.870	28.599
Flokkað (kg)	9.360	9.610	8.743	12.109
Óflokkað (kg)	5.330	11.450	11.127	16.490
Hlutfall flokkaðs úrgangs (%)	64%	46%	44%	42%

Töluverð lækkun er á milli ára eða sem nemur 30% en gert var átak á árinu 2019 í að draga úr óflokkuðum úrgangi og lækka heildarmagn.

E9 Umhverfisstefna

Hefur félagið sett sér umhverfisstefnu?

E9 Umhverfisstefna	2019	2018	2017	2016
Er til staðar umhverfisstefna	Nei	Nei	Nei	Nei

Þrátt fyrir að TM hafi ekki sett sér formlega umhverfisstefnu þá hefur félagið skrifað undir yfirlýsingu Festu og Reykjavíkurborgar um loftslagsmál og sett sér markmið í þeim efnum til 2030.

S1 Launahlutfall

Mælir hlutfallið á milli launa forstjóra og miðgildi launa í TM. Mælikvarðanum er ætlað að gefa til kynna hversu mikið jafnræði er innan fyrirtækja.

S1 Launahlutfall	2019	2018	2017	2016
Laun og hlunnindi forstjóra á móti miðgildi launa	5,19:1	5,7:1	5,9:1	5,3:1

Í starfskjarastefnu félagsins stendur m.a.: Starfskjör forstjóra skulu hvað grunnlaun varðar vera samkeppnishæf miðað við forstjóra sambærilegra félaga á íslenskum markaði og taka mið af starfskjörum annarra starfsmanna félagsins til að tryggja samræmi og sanngjarna starfskjarastefnu innan þess.

S2 Launahlutfall kynja

Mælir heildarhlutfallið á milli launa karla og kvenna en tekur ekki mið af mismunandi verðmæti einstakra starfa.

S1 Launahlutfall	2019	2018	2017	2016
Laun karla á móti launum kvenna	1,45:1	1,42:1	1,45:1	1,41:1

TM hefur haft jafnlaunavottun frá árinu 2014 og var með fyrstu fyrirtækjum til að fá viðurkenningu Jafnréttisvísis Capacent. TM hefur sett sér markmið um að auka hlut kvenna í stjórnunarstöðum.

S3 Starfsmannavelta

Hlutfall þeirra starfsmanna sem hætta af sjálfsdáðum, vegna aldurs, andláts, eða er sagt upp sem hlutfall af heildarfjölda starfsmanna. Há starfsmannavelta gefur til kynna óánægju starfsmanna og óvissu um

hvert stefnir í rekstrinum. Hún felur einnig sér vísbendingu um aukinn kostnað vegna ráðninga eða lækkun launakostnaðar.

S3 Starfsmannavelta	2019	2018	2017	2016
Hlutfall starfsmanna sem láta af störfum	4,5%	2,2%	6,3%	5,3%

S4 Kynjahlutföll

Hlutfall kvenna sem starfa hjá félaginu af heildarfjölda starfsmanna.

S4 Hlutfall kvenna	2019	2018	2017	2016
Hlutfall kvenna af heildarfjölda	49%	47%	47%	46%

Þrátt fyrir að kynjahlutföll séu jöfn hefur TM ákveðið að vinna að því að jafna kynjahlutföll innan einstakra starfssviða og í stjórnun félagsins.

S5 Hlutfall tímabundinna starfsmanna

Hlutfall lausráðinna starfsmanna eða verktaka af heildarfjölda starfsmanna. Mælikvarði gefur innsýn um hvernig viðskiptalíkan fyrirtækisins er uppbyggt og hvernig það nýtir mannauð sinn til að innleiða stefnu þess.

S5 Hlutfall tímabundinna	2019	2018	2017	2016
Hlutfall tímabundinna starfsmanna af heildarfjölda	3%	5%	6%	10%

S6 Stefna um jafnræði

Segir til um hvort að til staðar sé stefna um jafna stöðu starfsmanna, óháð kyni, trúarbrögðum, litarhætti osfrv.

S6 Stefna um jafnræði	2019	2018	2017	2016
Er stefna um jafnræði til staðar?	Já	Já	Já	Já

S7 Slysátíðni

Mælir hlutfall slysa eða dauðsfalla á vinnustað miðað við heildarfjölda starfsmanna.

S7 Slysátíðni	2019	2018	2017	2016
Hlutfall starfsmanna sem slasast eða látast á vinnustað	0%	0%	0%	0%

S8 Stefna um heilbrigði og öryggi

Segir til um hvort að til staðar sé stefna um heilbrigði og öryggi starfsmanna.

S8 Stefna um heilbrigði og öryggi	2019	2018	2017	2016
Er til staðar stefna um heilbrigði og öryggi?	Já	Já	Já	Já

S9 Stefna um þrælkun

Segir til um hvort að til staðar sé stefna um barnaprælkun eða þvingun starfsmanna.

S9 Stefna um þrælkun	2019	2018	2017	2016
Er til staðar stefna um þrælkun?	Nei	Nei	Nei	Nei

Ekki er til staðar sérstök stefna hjá TM sem fjallar um þrælkun sem birt er opinberlega. Félagið fylgir hins vegar í öllu ákvæðum laga um þessi mál.

S10 Stefna um mannréttindi

Segir til um hvort að til staðar sé stefna um mannréttindi. Ef slík stefna er til staðar þá þarf að vísa í hvar hún hefur verið birt opinberlega.

S10 Stefna um mannréttindi	2019	2018	2017	2016
Er til staðar stefna um mannréttindi?	Nei	Nei	Nei	Nei

Ekki er til staðar sérstök stefna hjá TM sem fjallar um mannréttindi sem birt er opinberlega. Félagið fylgir hins vegar í öllu ákvæðum laga um þessi mál.

S11 Mannréttindabrot

Fjöldi kvartana um mannréttindabrot sem fá formlega meðhöndlun hjá fyrirtækinu eða eftir öðrum leiðum. Um er að ræða fjölda atvika sem eru tilkynnt meðhöndluð eða afgreidd á hverju ári.

S11 Mannréttindabrot	2019	2018	2017	2016
Fjöldi kvartana eða úrskurða um mannréttindabrot	0	0	0	0

S12 Fjölbreytileiki í stjórn

Mælir hlutfall kvenna og óháðra stjórnarmanna í stjórn félagsins og er honum ætlað að vera vísbending um fjölbreytileika við stjórnun fyrirtækisins sem almennt stuðlar að betri ákvarðanatöku og rekstri. Hér á landi er lögbundið lágmarkshlutfall hvors kyns í stjórnnum fyrirtækja.

S12 Fjölbreytileiki í stjórn	2019	2018	2017	2016
Hlutfall kvenna í stjórn	40%	40%	40%	60%

G1 Stjórnarseta forstjóra

Segir til um hvort að forstjóri sitji í stjórn TM eða gegni formennsku í einhverjum af undirnefndum stjórnar. Mælikvarðinn gefur til kynna sjálfstæði stjórnar en sums staðar erlendis hefur tíðkast að forstjóri sitji í stjórn eða gegni jafnvel stjórnarformennsku. Það dregur verulega úr því hlutverki stjórnar að geta haft virkt eftirlit með störfum forstjóra.

G1 Stjórnarseta forstjóra	2019	2018	2017	2016
Situr forstjóri í stjórn eða gegnir formennsku í undirnefnd stjórnar?	Nei	Nei	Nei	Nei

G2 Gagnsæi í stjórnun

Segir til um hvort að stjórn birti opinberlega upplýsingar um stjórnarhætti og ákvarðanir sínar. Mælikvarðanum er ætlað að stuðla að því að stjórnir fyrirtækja upplýsi m.a. um stefnumótun og hvernig henni er framfylgt í rekstrinum. Þetta á sérstaklega við varðandi umhverfis-, félagslega-, og stjórnunarlega þætti.

G2 Gagnsæi í stjórnun	2019	2018	2017	2016
Birtir stjórn upplýsingar um stjórnarhætti og ákvarðanir	Já	Já	Já	Já

Upplýsingar um stjórnarhætti er að finna á vef félagsins: <https://www.tm.is/stjornarhaettir/>

G3 Samfélagslegt hvatakerfi

Er félagið með hvatakerfi sem tekur mið af samfélagslegum mælikvörðum? Mælikvarðanum er ætlað að sýna fram á að fyrirtækið hafi sjálfbærni sem leiðarljós til lengri tíma litið. Hann beinist aðallega að stjórnendum og þeim sem geta haft áhrif á ákvarðanir sem lúta að sjálfbærni fyrirtækja. Með því að fylgja t.d. viðmiðum um umhverfismál má minnka soun og draga úr kostnaði sem hefur bein áhrif á fjárhagslega afkomu.

G3 Samfélagslegt hvatakerfi	2019	2018	2017	2016
-----------------------------	------	------	------	------

Er til staðar samfélagslegt hvatakerfi?	Nei	Nei	Nei	Nei
---	-----	-----	-----	-----

G4 Stuðningur við samtök launafólks

Segir til um hvort að félagið virði rétt launafólks til að vera í verkalýðsfélagi sem fer með samningsrétt fyrir hönd félagsmanna. Þessi mælikvarði á frekar við þar sem ekki er bundið í lög réttur launafólks til að vera í verkalýðsfélögum, líkt og er á Íslandi. Hlutfall starfsmanna TM sem eru félagar í stéttarfélagi er 89%.

G4 Stuðningur við samtök launafólks	2019	2018	2017	2016
Styður félagið rétt launamanna til að taka þátt í verkalýðsfélagi	Já	Já	Já	Já

G5 Sjálfbær innkaupastefna

Er félagið með innkaupastefnu sem tekur mið af sjálfbærni birgja? Þessum mælikvarða er ætlað að ýta undir að sjálfbærni verði leiðarljós fyrirtækja með því að skapa þrýsting á milli aðila í virðiskeðjunni.

G5 Sjálfbær innkaupastefna	2019	2018	2017	2016
Er til staðar stefna um sjálfbærni birgja?	Nei	Nei	Nei	Nei

Til staðar er stefna um útvistun verkefna og stefnt er að því að uppfæra hana þannig að hún innifeli sjálfbæra innkaupastefnu.

G6 Siðareglur

Er félagið með siðareglur og fylgir þeim varðandi samskipti starfsmanna félagsins innbyrðis og samskipti starfsmanna við viðskiptavini TM, birgja og aðra aðila?

G6 Siðareglur	2019	2018	2017	2016
Eru til staðar siðareglur?	Já	Já	Já	Já

Siðareglur er að finna á vef félagsins: <https://www.tm.is/stjornarhaettir/>. Heiðarleiki er einn af grunnildum félagsins sem rímar vel við þennan mælikvarða.

G7 Mútur og spilling

Er félagið með stefnu eða reglur um mútur eða spillingu af öðru tagi? Mælikvarðinn er að hluta til vísbending um hversu öflug áhættustýring er til staðar hjá félaginu.

G7 Mútur og spilling	2019	2018	2017	2016
Eru til staðar reglur um mútur og spillingu	Já	Já	Já	Já

Fjallað er um hagsmunaárekstra í siðareglum TM sem finna má á vef félagsins, <https://www.tm.is/stjornarhaettir/>

G8 Gagnsæi í skattamálum

Er félagið með formlega stefnu um skattamál? Mælikvarðinn gefur til kynna hvort til staðar sé vilji til að upplýsa afstöðu félagsins til skattlagningar og hvort stjórn hafi yfirsýn og móti stefnuna. Þessi mælikvarði á sérstaklega við þegar félög eru með starfsemi í mörgum skattaumdæmum og nýtir leiðir til að lágmarka skattlagningu í einstökum ríkjum.

G8 Gagnsæi í skattamálum	2019	2018	2017	2016
Er til staðar stefna um skattamál?	Nei	Nei	Nei	Nei

Skattskil TM ná einungis til Íslands og fylgir félagið öllum þeim lögum og reglum sem gilda í landinu. Ekki er talin vera þörf á sérstakri stefnu um skattamál.

G9 Sjálfbærnisráskýrsla

Gefur félagið út sérstaka skýrslu um stöðu félagsins hvað varðar sjálfbærni?

G9 Sjálfbærnisráskýrsla	2019	2018	2017	2016
Gefur félagið út sérstaka skýrslu um sjálfbærni?	Já	Já	Já	Nei

Félagið gefur árlega út ESG skýrslu auk þess sem það birtir sambærilegar upplýsingar á vefkerfi Nasdaq OMX. Skýrslan er birt sem viðauki við ársreikning TM.

G10 Aðrar skýrslur

Gefur félagið út aðrar skýrslur svo sem GRI, CDP, SASB, IIRC eða UNGC? Um er að ræða aðra upplýsingagjöf til viðbótar þeirri sem kemur fram í þessari skýrslu og fjárfestar sem horfa til samfélagslegrar ábyrgðar þekkja.

G10 Aðrar skýrslur	2019	2018	2017	2016
--------------------	------	------	------	------

Gefur félagið út einhverjar skýrslur um samfélagslega ábyrgð?	Nei	Nei	Nei	Nei
---	-----	-----	-----	-----

Þátttaka TM í tilraunaverkefni Nasdaq er fyrsta formlega skýrslugjöf TM varðandi þessa þætti og verða niðurstöðurnar liður í ákvörðun um hvort farið verði út í frekari upplýsingagjöf í þessum efnum samkvæmt alþjóðlegum stöðlum.

G11 Ytri úttektir og vottun

Eru upplýsingar um samfélagslega ábyrgð teknar út af þriðja aðila? Mælikvarðinn gefur vísbendingu um áreiðanleika þeirra upplýsinga sem birtar eru um samfélagslega ábyrgð og er hann m.a. nýttur af fjárfestum með hliðstæðum hætti og einkunnagjöf matsfyrirtækja hvað varðar fjárhagslega stöðu.

G11 Ytri úttektir eða vottun	2019	2018	2017	2016
Eru upplýsingar teknar út af ytri aðila	Já að hluta	Já að hluta	Já að hluta	Nei

Klappir ehf. staðreyna mælingar í umhverfismálum. TM hefur fengið viðurkenningu sem fyrirmyndarfyrirtæki í góðum stjórnarháttum frá Rannsóknarmiðstöð um stjórnarhætti við Háskóla Íslands.

STJÓRNHÁTTAYFIRLÝSING

Stjórnarhættir TM eru í samræmi við lög um hlutafélög nr. 2/1995 og lög um váttryggingastarfsemi nr. 100/2016.

Einnig grundvallast stjórnarhættir félagsins á ýmsum stjórnvaldsfyrirmælum, svo sem reglugerðum og reglum útgefnum af Fjármálaeftirlitinu og Kauphöll. Má í því sambandi nefna:

Reglugerð nr.940/2018 um gildistöku reglugerða Evrópusambandsins um váttryggingastarfsemi og váttryggingasamstæður.

<https://www.reglugerd.is/reglugerdir/allar/nr/940-2018>

Reglur Fjármálaeftirlitsins um eðlilega og heilbrigða viðskiptahætti váttryggingafélaga nr. 673/2017.

<https://www.stjornartidindi.is/Advert.aspx?RecordID=7ce85df8-5632-4b74-adfe-f1bd298822c1>

Reglur Fjármálaeftirlitsins um skráningu umboðsmanna nr.236/2011.

<https://www.stjornartidindi.is/Advert.aspx?ID=25e9c4bc-11cb-41c2-856b-a6072fc6b0d9>

Reglugerð nr. 630/2005 um innherjaupplýsingar og markaðssvik.

<https://www.reglugerd.is/reglugerdir/allar/nr/630-2005>

Reglugerð nr. 707/2008 um upplýsingagjöf og tilkynningarskyldu skv. lögum nr. 108/2007 um verðbréfavíðskipti.

<https://www.reglugerd.is/reglugerdir/allar/nr/707-2008>

Reglur Fjármálaeftirlitsins um meðferð innherjaupplýsinga og viðskipti innherja nr. 1050/2012.

<https://www.stjornartidindi.is/Advert.aspx?ID=a17b4dbf-e32f-4478-987e-5485c195934b>

Reglur fyrir útgefendur fjármálagerna, útgefnar af Nasdaq Iceland hf., 1. júlí 2018.

<https://www.nasdaq.com/solutions/rules-regulations-iceland>

Leiðbeiningar um stjórnarhætti fyrirtækja, útgefið í maí 2015 af Viðskiptaráði Íslands, Nasdaq Iceland og Samtökum atvinnulífsins.

https://vi.is/%C3%BAtg%C3%A1fa/sk%C3%BDrslur/leidbeiningar_um_stjornarhaetti_fyrirtaekja.pdf

Að auki byggjast stjórnarhættir félagsins á ýmsum innri reglum sem það hefur sett sér, svo sem:

- Samþykktir félagsins, breytt síðast á hluthafafundi 13. nóvember 2019.
- Starfsreglur stjórnar, samþykktar 15. febrúar 2019.
- Starfsreglur endurskoðunarnefndar, samþykktar 24. janúar 2019.
- Starfsreglur starfskjaranefndar, samþykktar 24. janúar 2019.

- Reglur TM um viðskipti innherja og meðferð innherjaupplýsinga, samþykktar 24. janúar 2019.
- Reglur TM um atkvæðagreiðslu utanhluthafafundar, samþykktar 18. desember 2013.

Eru þessar reglur aðgengilegar á heimasíðu TM <https://www.tm.is/samthyktir-og-reglur>

Jafnframt hefur félagið, lögum samkvæmt, sett sér m.a. eftirfarandi stefnur: áhættustýringarstefnu, stefnu um innra eftirlit, stefnu um innri endurskoðun, stefnu um hæfi og hæfni stjórnarmanna o.fl., stefnu um reglufylgni, stefnu um gæði gagna og gagnaskil, stefnu um tryggingastærðfræði í starfi TM, starfskjarastefnu og útvistunarstefnu.

TM fylgir leiðbeiningum um stjórnarhætti fyrirtækja, sem Viðskiptaráð Íslands, Nasdaq Iceland hf. (Kauphöll) og Samtök atvinnulífsins hafa gefið út, síðast í maí 2015. Félagið víkur þó frá þeim fyrirmælum leiðbeininganna um að hluthöfum skuli gert kleift að taka þátt í hluthafafundi rafrænt, að hluta til eða fullu, þ.m.t. greiða atkvæði án þess að vera á staðnum. Miðað við stærð og samsetningu hluthafahóps félagsins hefur ekki þótt ástæða að víkja frá núverandi fyrirkomulagi sem fæli m.a. í sér kostnað vegna tæknibúnaðar. Hluthöfum er í staðinn veittur kostur á að greiða atkvæði bréflega eins og hlutafélagalög áskilja.

Stjórn félagsins

Stjórn félagsins er kosin á aðalfundi félagsins og skal hún skipuð fimm mönnum og tveimur til vara. Stjórnarmenn skulu fullnægja þeim hæfisskilyrðum sem kveðið er á um í hlutafélagalögum og lögum um váttryggingastarfsemi. Þá skal samsetning stjórnar og varastjórnar félagsins fullnægja þeim kröfum hlutafélagalaga um að tryggt sé að hlutfall hvors kyns í stjórn sé ekki lægra en 40%. Sitjandi stjórn félagsins fullnægir þeim hæfniskröfum sem lög gera. Kröfum um jafnt kynjahlutfall er einnig mætt en í aðalstjórn sitja þrjú karlar og tvær konur og í varastjórn karl og kona.

Samkvæmt samþykktum félagsins skal tilnefningarnefnd félagsins meta hvort frambjóðendur til stjórnar á komandi hluthafafundi, þar sem kosning til stjórnar fer fram, teljist óháðir gagnvart félaginu eða hluthöfum sem eiga 10% hlut í félaginu eða meira. Eftir að kosið hefur verið til stjórnar á hluthafafundi skulu einstakir stjórnarmenn að eigin frumkvæði gæta að óháði sínu eða eftir atvikum stjórnin sjálf, samkvæmt starfsreglum stjórnar TM. Allir núverandi stjórnar- og varastjórnarmenn félagsins teljast óháðir í framangreindum skilningi.

Stjórn félagsins hefur yfirumsjón með starfsemi félagsins og hefur með höndum almennt eftirlit með rekstri félagsins. Starf stjórnar fer almennt fram á stjórnarfundum og skal stjórn félagsins ekki funda sjaldnar en á tveggja mánaða fresti. Þegar einstakir stjórnarmenn eiga þess ekki kost að sækja fundi er þeim heimilt að taka þátt í gegnum síma eða með öðrum fjarskiptabúnaði. Þá er stjórn heimilt að taka einstök mál til meðferðar með rafrænum hætti utan hefðbundins stjórnarfundar. Stjórnin hélt alls 20 stjórnarfundum á árinu 2019 með þátttöku allra aðalmanna nema í fimm tilvikum.

Samkvæmt starfsreglum stjórnar skal stjórn félagsins árlega leggja mat á eigin störf og undirnefnda. Skal þá m.a. horft til mats á styrkleika og veikleika í störfum og verklagi, til stærðar og samsetningar, framfylgni

við starfsreglur, hvernig undirbúningi og umræðu mikilvægra málefna var háttað, mætingar og framlags einstakra stjórnarmanna.

Sú skylda hvílir á stjórn að sjá til þess að hluthafar geti með aðgengilegum hætti, utan hluthafafunda í félaginu, komið sjónarmiðum sínum og spurningum á framfæri við hana, s.s. á heimasíðu félagsins. Núverandi fyrirkomulag er með þeim hætti að á svæði stjórnar TM á heimasíðu félagsins er hluthöfum bent á að hafa megi samband við stjórn á netfanginu stjorn@tm.is.

Undirnefndir stjórnar

Í stjórnkerfi félagsins starfa tvær undirnefndir stjórnar, endurskoðunarnefnd og starfskjaranefnd.

Endurskoðunarnefnd er önnur tveggja undirnefnda stjórnar TM en stjórn skal eigi síðar en mánuði eftir aðalfund félagsins kjósa þrjá menn til setu í nefndinni. Gert er ráð fyrir því að nefndina skipi að jafnaði þrír stjórnarmenn í félaginu og skuli a.m.k. einn þeirra hafa staðgóða þekkingu og reynslu á sviði reikningsskila eða endurskoðunar. Þá skuli nefndarmenn vera óháðir endurskoðendum félagsins og daglegum stjórnendum þess auk þess sem meirihluti nefndarinnar skal vera óháður félaginu og a.m.k. einn nefndarmanna vera óháður stórum hluthöfum félagsins. Stjórn félagsins er heimilt að kjósa aðra en stjórnarmenn til setu í endurskoðunarnefnd ef ekki er unnt að mæta framangreindum skilyrðum og kröfum um óhæði nefndarmanna. Endurskoðunarnefnd félagsins er nú skipuð stjórnarmönnunum Andra Þór Guðmundssyni og Ragnheiði Elfu Þorsteinsdóttur en Margrét Flóvenz, löggiltur endurskoðandi, situr einnig í nefndinni og gegnir formennsku.

Endurskoðunarnefnd skal hittast að lágmarki fjórum sinnum á ári. Það er hlutverk hennar að hafa eftirlit með reikningsskilum, fyrirkomulagi innra eftirlits félagsins o.fl. Endurskoðunarnefnd hélt sjö fundi á árinu 2019 og var nefndin fullskipuð í öllum tilvikum nema einu.

Starfskjaranefnd er önnur undirnefnda stjórnar TM en stjórn skal eigi síðar en mánuði eftir aðalfund félagsins kjósa þrjá menn til setu í nefndinni og skulu þeir valdir með hliðsjón af reynslu og þekkingu á viðmiðum og venjum við ákvörðun starfskjara stjórnenda og þýðingu þeirra fyrir félagið. Þá skal meirihluti nefndarmanna vera óháður félaginu og daglegum stjórnendum þess. Stjórn félagsins er heimilt að kjósa aðra en stjórnarmenn til setu í starfskjaranefnd í því skyni að fullnægja framangreindum skilyrðum og óhæði nefndarmanna. Starfskjaranefnd er nú skipuð Kristínu Friðgeirsdóttur stjórnarmanni, sem jafnframt gegnir formennsku, Einari Erni Ólafssyni stjórnarmanni og Atla Atlasyni.

Starfskjaranefnd skal funda að lágmarki tvisvar á ári. Nefndin hefur það hlutverk að undirbúa ákvarðanir stjórnar félagsins um almenna starfskjarastefnu félagsins og um starfskjör forstjóra og stjórnarmanna eins og m.a. er kveðið á um í hlutafélagalögum. Starfskjaranefnd fundaði tvisvar sinnum á árinu 2019 og var nefndin fullskipuð hvoru sinni.

Tilnefningarnefnd

Í samþykktum TM er mælt fyrir að innan félagsins skuli starfa tilnefningarnefnd sem skuli skipuð þremur mönnum og skulu tveir þeirra kosnir á aðalfundi. Stjórn félagsins skal skipa þann þriðja eigi síðar en mánuði eftir aðalfund.

Tilnefningarnefnd hefur það meginhlutverk að tilnefna frambjóðendur til stjórnarsetu í félaginu þegar kosning til stjórnar er á dagskrá hluthafafundar. Nánar er kveðið á um kjörgengi til tilnefningarnefndar, framboð til nefndarinnar, kosningu nefndarmanna, mat á óhæði þeirra svo og um störf og starfshætti nefndarinnar í starfsreglum hennar sem hluthafafundur skal samþykkja.

Í tilnefningarnefnd voru kosnar á hluthafafundi 14. mars 2019 þær Ingibjörg Ösp Stefánsdóttir og Jakobína H. Árnadóttir, sem jafnframt gegnir formennsku, en að auki situr í nefndinni Örvar Kærnested tilnefndur af stjórn félagsins.

Forstjóri

Forstjóri félagsins ber ábyrgð á daglegum rekstri og fer með ákvörðunarvald í þeim málefnum sem honum tilheyra og ekki eru falin öðrum að lögum. Hinn daglegi rekstur tekur ekki til ráðstafana sem eru óvenjulegar eða mikilsháttar en nánar er kveðið á um valdheimildir forstjóra gagnvart stjórn í ráðningarsamningi hans, áhættuvilja og fjárfestingarstefnu félagsins sem stjórn hefur samþykkt. Forstjóri annast upplýsingagjöf til stjórnar á stjórnarfundum og utan þeirra um rekstur og annað sem stjórn telur þörf á til að geta rækt skyldur sínar.

Forstjóri Tryggingamiðstöðvarinnar er Sigurður Viðarsson. Sigurður er fæddur 1976 og hóf störf hjá TM í október 2007. Hann starfaði áður hjá Kaupþingi Líf m.a. sem aðstoðarforstjóri og framkvæmdastjóri fjármála- og tryggingaþjónustu. Sigurður er með BSc. gráðu í viðskiptafræði frá Háskóla Íslands.

Stjórnarseta: Líftryggingamiðstöðin hf. (stjórnarformaður), TM fé ehf., Spelkan ehf., SFV slhf., Samtök Fjármálafyrirtækja, Samtök Atvinnulífsins og Viðskiptaráð Íslands.

Sigurður á 3.872.403 eignarhluti í TM í gegnum Spelkuna ehf. Engir kaupréttarsamningar eru í gildi milli forstjóra og TM og hann hefur engin hagsmunatengsl við helstu viðskiptaaðila, samkeppnisaðila eða stóra hluthafa í félaginu.

Framkvæmdastjórn

Sigurður Viðarsson, forstjóri

Sigurður hóf störf hjá TM í október 2007. Hann starfaði áður hjá Kaupþingi Líf m.a. sem aðstoðarforstjóri og framkvæmdastjóri fjármála- og tryggingaþjónustu. Sigurður er með BSc. gráðu í viðskiptafræði frá Háskóla Íslands.

Björk Viðarsdóttir, framkvæmdastjóri tjónaþjónustu

Björk hóf störf hjá TM í ágúst 2008 sem lögfræðingur í tjónaþjónustu, en hún útskrifaðist sem Cand. jur. frá lagadeild Háskóla Íslands í júní 2004 og lauk málflutningsprófi fyrir héraðsdómi 2009. Björk tók við stöðu framkvæmdastjóra tjónaþjónustu 1. september 2016, en þá var hún forstöðumaður persónutjóna. Björk starfaði hjá Útlendingastofnun á árunum 2005 – 2007, sem lögfræðingur og síðar forstöðumaður.

Garðar Þ. Guðgeirsson, framkvæmdastjóri áhættuverðlagningar

Garðar hóf störf hjá TM í júní 2008. Hann starfaði á árunum 2007-2008 sem ráðgjafi hjá McKinsey & Company í Kaupmannahöfn. Garðar er með BSc. gráðu í rafmagnsverkfræði frá Háskóla Íslands, MSc. gráðu í Software Engineering frá University of York. Garðar lauk jafnframt MBA gráðu frá IMD, árið 2006.

Hjálmar Sigurþórsson, framkvæmdastjóri fyrirtækjaráðgjafar og erlendra viðskipta

Hjálmar hóf störf hjá TM í september 1988 fyrst sem starfsmaður í tjónaþjónustu en varð framkvæmdastjóri hennar árið 2005. Árið 2008 tók Hjálmar við starfi framkvæmdastjóra fyrirtækjaþjónustu TM. Hjálmar er með MBA gráðu frá Háskólanum Reykjavík.

Kjartan Vilhjálmsson, framkvæmdastjóri einstaklingsráðgjafar og markaðsmála

Kjartan hóf störf hjá TM í janúar 2005 sem lögfræðingur í tjónaþjónustu en hann útskrifaðist sem Cand. jur. frá lagadeild Háskóla Íslands, sama ár. Kjartan var skipaður framkvæmdastjóri tjónaþjónustu í maí 2008 en þá var hann deildarstjóri líkamstjóna. Hann tók við stöðu framkvæmdastjóra einstaklingsráðgjafar og markaðsmála 1. september 2016.

Óskar B. Hauksson, framkvæmdastjóri fjármála og reksturs

Óskar hóf störf hjá TM í ágúst 2006 sem framkvæmdastjóri rekstrarsviðs. Óskar er með BSc. gráðu í verkfræði og tölvunarfræði frá Háskóla Íslands og útskrifaðist með MBA gráðu frá Oxford, Said Business School, árið 2005. Óskar hefur verið framkvæmdastjóri fjármála- og rekstrarsviðs TM frá árinu 2008.